

BIULETYN

A stylized, high-contrast graphic of Józef Piłsudski's profile, facing right. The image is composed of solid black and white areas, with a white background and black outlines for the face, mustache, and cap. The profile is set against a dark red background that features a large, white, curved shape on the left side, resembling a stylized 'P' or a wave.

INSTYTUT JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W AMERYCE

POŚWIĘCONY BADANIU NAJNOWSZEJ HISTORII POLSKI

ROK LXV (65)

MAJ 2009 - KWIECIEŃ 2010

SPONSORZY

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

**STOWARZYSZENIE
WSPÓLNOTA POLSKA**

Autor okładki: Rafał Olbiński

INSTYTUT JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W AMERYCE
POŚWIĘCONY BADANIU NAJNOWSZEJ HISTORII POLSKI

BIULETYN

ROK LXV (65)

MAJ 2009 – KWIECIEŃ 2010

A NON-FOR-PROFIT EDUCATIONAL INSTITUTION
(CONTRIBUTIONS ARE DEDUCTIBLE FOR INCOME TAX PURPOSES – 501(c)(3))

---

180 SECOND AVENUE, NEW YORK, NY 10003
tel. 212-505-9077, fax 212-505-9052, email info@pilsudski.org
www.pilsudski.org

Władze Instytutu J. Piłsudskiego w Ameryce

wybrane w dniu 13 marca 2010 r.

Rada Instytutu

Ewa Babiarz

Prof. dr Mieczysław Biskupski

Dr Iwona Drąg Korga

Prof. dr Anna Jaroszyńska-Kirchmann

Piotr Kumelowski

Dr Artur J. Kowalski

Dr Janusz Jachowicz

Dr Ewa Krystyna Hoffman-Jędruch

Dr Magda Kapuścińska

Janusz Krzyżanowski

Krzysztof Langowski

Dr Danuta Piątkowska

Stanisław Świdorski

Dr Marek Zieliński

Zarząd Instytutu

Prezes – *Dr Magda Kapuścińska*

Wiceprezes – *Dr Marek Zieliński*

Sekretarz Zarządu – *Ewa Babiarz*

Dyrektor Wykonawczy i Skarbnik – *Dr Iwona Drąg Korga*

Członek Zarządu – *Dr Artur J. Kowalski*

Asystent Prezesa – *Jolanta Szczepkowska*

Radca prawny Instytutu – *Rafał Gawłowski*

Komisja Rewizyjna – *Ewa Krystyna Hoffman-Jędruch (przewodnicząca),
Piotr Kumelowski, Krzysztof Langowski*

Pograżeni w smutku

Rada Instytutu Józefa Piłsudskiego w Ameryce wyraża głęboki smutek i żal z powodu śmierci Pary Prezydenckiej Lecha i Marii Kaczyńskich, byłego prezydenta RP na Uchodźstwie Ryszarda Kaczorowskiego oraz wielu ważnych przedstawicieli państwa polskiego, którzy zginęli w katastrofie samolotu w dniu 10 kwietnia 2010 r. w Smoleńsku.

Polska i Polacy na całym świecie ponieśli niepowetowaną stratę. Żegnamy naszych wspaniałych przyjaciół, zawsze wspierających działalność Instytutu, a szczególnie Parę Prezydencką, ministra Tomasza Merta, ministra Andrzeja Przewoźnika, prezesa IPN Janusza Kurtykę, prezesa Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Macieja Płażyńskiego i działaczkę "Solidarności" Annę Walentynowicz.

Łączymy się w smutku z Rodzinami wszystkich tragicznie zmarłych.
Cześć Ich Pamięci!

Lech Kaczyński i Maria Kaczyńska

Chociaż z Parą Prezydencką łączyły nas rzadkie osobiste kontakty, to byli nam bliscy jako patrioci, ludzie dobrzy i uczciwi. Wierzyliśmy, że Prezydent w swoich decyzjach kierował się interesem kraju.

Maria Kaczyńska odwiedziła Instytut we wrześniu 2006 r. Magda Kapuścińska i Iwona Korga uczestniczyły w przyjęciu wydanym na cześć Prezydenta w salonach Konsulatu Generalnego RP w Nowym Jorku we wrześniu 2009 r. Miały zaszczyt krótko rozmawiać z Prezydentem i zaprosić go do Instytutu w roku 2010. Obiecał, że spełni tę prośbę. Niestety.....

Prezydent R.P. Lech Kaczyński i prezes IJPP Magda Kapuścińska w Konsulacie, 2009r.

Tomasz Merta

Dla naszego przyjaciela, podsekretarza stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Instytut Piłsudskiego był jedną z najważniejszych instytucji polonijnych na świecie. Okazywał to zawsze w czasie rozmów z Magdą Kapuścińską, podczas jej wizyt w Ministerstwie i w konkretnych działaniach wspierających naszą placówkę. Wiedząc o dyskusjach na temat przyszłości Instytutu, wypowiedział jasno opinię Ministerstwa MKiDN w liście

adresowanym do Magdy Kapuścińskiej. Podsekretarz stanu Tomasz Merta, napisał między innymi:

Tomasz Merta w Instytucie, listopad 2009r.

"W opinii MKiDN Instytut Piłsudskiego w Ameryce, z jego historyczną siedzibą w Nowym Jorku, jest najkorzystniejszym miejscem dla zgromadzonych zbiorów... (...). Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego doceniając znaczenie tak zasłużonej dla polskiej kultury placówki, dołoży

wszelkich starań, aby wspierać nadal finansowo i merytorycznie kolejne projekty realizowane przez Instytut Piłsudskiego w Ameryce. "

List z Ministerstwa nie tylko bardzo nas ucieszył, ale również utwierdził w przekonaniu o słuszności kierunku, który wybraliśmy.

Mieliśmy zaszczyt gościć ministra Mertę w Instytucie na Gali Nagród 2009 w listopadzie ubiegłego roku. Jego przemówienie, w którym podkreślał ważną rolę naszej organizacji dla zachowania dziedzictwa narodowego, szerzenia kultury i historii wśród Polaków za granicą, wzmocniło nasze znaczenie w środowisku polonijnym. W czasie gali, Tomasz Merta odznaczył trzy osoby z Rady Instytutu nagrodami "Zasłużeni Kulturze Gloria Artis".

Będzie nam bardzo brakowało ministra Tomasza Mertę.

Andrzej Przewoźnik

Minister Andrzej Przewoźnik – sekretarz Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa i prezes Instytutu Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Dr Ewa Jędruch, członek Rady Instytutu, która dobrze знаła Andrzeja Przewoźnika, tak go wspomina:

Jest angielskie powiedzenie: "I shall walk this way but once – Tylko raz przejdę tą drogą." Stosuje się to do wszystkich ludzi, ale są tacy, którzy tę drogę przebywszy, pozostawiają po sobie na niej niezatarty ślad. Do takich należy Andrzej Przewoźnik, Sekretarz Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.

Jego charyzmatyczną osobowość cechowały połączenie intelektu i skromności, z niebywałą energią i całkowitym oddaniem się sprawie, które zmuszało go do wysiłku nieraz omal nadludzkiego. Rozmawiając z Panem Andrzejem przez telefon, przeważnie słyszałam: “właśnie godzinę temu wróciłem z Budapesztu;” albo “za godzinę lecę do Moskwy;” kiedy indziej, “całą noc jechaliśmy z Charkowa.”

*Katyń, Charków,
Miednoje, Cmentarz Orląt:
oto pomniki na drodze życia
Andrzeja Przewoźnika.
Wysiłek związany z
urzeczywistnieniem planów
na założenie tych czterech
nekropolii, symboli polskiej
ofiary krwi, wobec trudności
i opozycji lokalnych władz,
musiał być monumentalny.
Ale ten człowiek wydawał
się nie liczyć kosztów
zdrowia, zmęczenia i
wygody osobistej. Za te
zdobycze jego życia dla
sprawy polskiej należy mu
się hold wszystkich Polaków,
jak również głęboka
wdzięczność dla Jego Żony,
Jolanty, która na każdym
kroku towarzyszyła mu z
ofiarnością i miłością.*

Andrzej Przewoźnik w Instytucie, 1997 r.

Magda Kapuścińska spotykała się z Andrzejem Przewoźnikiem w Polsce oraz prowadziła z nim długie rozmowy telefoniczne (często późnym wieczorem). Rozmowy dotyczyły Instytutu Piłsudskiego. Służył nam pomocą we wszystkim, o co go prosiliśmy.

Ostatnio opowiadał o planowanych obchodach w Katyniu, o swojej prawie ukończonej książce o Katyniu, w której są zawarte nieznanne dotąd rewelacyjne informacje na temat tej strasznej zbrodni, o wystawie katyńskiej, która będzie pokazana w Waszyngtonie, Chicago i Nowym Jorku. Cieszył się na przyjazd do Nowego Jorku na początku maja 2010 r. Głównym celem przyjazdu była konferencja połączona z wystawą w Waszyngtonie poświęcona Katyniowi. Ale obiecał przyjechać do Instytutu i spotkać się z Polonią nowojorską. Z radością oczekiwaliśmy Jego przyjazdu. Od poprzedniej Jego wizyty w Nowym Jorku minęło już 13 lat.

Janusz Kurtyka

Historyk, prezes Instytutu Pamięci Narodowej, zajmował się historią Polski średniowiecznej oraz historią oporu antykomunistycznego w Polsce po 1944 r. W PRL działał w opozycji demokratycznej. Był związany z IPN od początku jego istnienia. Najpierw kierował krakowskim oddziałem Instytutu, a w 2005 roku został wybrany przez Sejm prezesem IPN.

Wspominamy Janusza Kurtykę jako człowieka miłego, spokojnego, mądrego i bardzo życzliwego dla Instytutu Piłsudskiego. Tak niedawno, bo w grudniu 2009 r., witaliśmy go i towarzyszącą mu delegację IPN na dworcu autobusowym w Nowym Jorku. Przyjechali zmęczeni w zimny, grudniowy dzień, a mimo to w dobrych humorach - bezpośredni i przyjacielscy.

Prezes Janusz Kurtyka i Piotr Kumelowski, grudzień 2009 r.

Następnego dnia cała siedmioosobowa delegacja zjawiła się w Instytucie, aby przedyskutować możliwości współpracy pomiędzy obydwiema instytucjami. Współpraca ta została sfinalizowana w marcu tego roku przez podpisanie umowy, która obejmuje digitalizację wybranych zespołów archiwalnych i wspólne publikacje. Na podstawie tego spotkania w Nowym Jorku i innych kontaktów z prezesem Kurtyką i jego współpracownikami sądzimy, że był świetnym szefem. Podwładni odnosili się do niego z respektem, ale i z ogromną sympatią. Antoni Dudek, historyk z IPN powiedział: *"To był wspaniały człowiek, oddał wiele lat służbie publicznej i dobrze zasłużył się Polsce"*.

Prezes Kurtyka, był też gościem Instytutu w 1999 r. Od tego czasu pozostał przyjacielem naszej placówki.

W maju przyjeżdża do nas ponownie delegacja z IPN. Tym razem bez prezesa Kurtyki. Jakże żałujemy, że już go nie spotkamy.

Maciej Płażyński

Maciej Płażyński, aktywny opozycjonista w czasach PRL, pierwszy niekomunistyczny wojewoda w Gdańsku, marszałek Sejmu, ostatnio prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.

Odwiedził Instytut

dwukrotnie, ostatnio w

październiku 2009 r.

Wspierał Instytut poprzez Stowarzyszenie

"Wspólnota Polska".

Rozumiał nasze potrzeby i był otwarty na pomoc dla

naszej działalności. Doceniał znaczenie naszej placówki dla społeczności polskiej za granicą i dla Polski. Wspominał ciepło swoją wizytę u nas przed laty.

Maciej Płażyński wpisuje się do księgi pamiątkowej Instytutu, październik, 2009 r.

Anna Walentynowicz

Pracowała w Stoczni Gdańskiej jako operator suwnicy. Za działalność związkową została dyscyplinarnie zwolniona z pracy, co doprowadziło do wybuchu strajku sierpniowego. W stanie wojennym wielokrotnie więziona i inwigilowana.

Znała i rozumiała działalność Instytutu Piłsudskiego w Ameryce. Gościła tu z wykładem 16 czerwca 1989 r. i mówiła o sytuacji w Polsce. Przez te wszystkie lata interesowała się sprawami Instytutu. Ostatnio przyjechała w 2007 r. z krótką wizytą. Była zafascynowana rozwojem naszej placówki. Skromna, pracowita, uczciwa, oddana sprawom Polski, do końca pozostała sobą.

Drodzy Członkowie, Przyjaciele i Sympatycy Instytutu

Nasza radość z osiągnięć i pozytywnych opinii o działalności Instytutu otrzymywana od różnych środowisk i osób została stłumiona przez straszną tragedię 10 kwietnia 2010 r. Trudno zaakceptować to, co się stało. Odeszli wspaniali ludzie, a wśród nich kilku przyjaciół Instytutu. W tej sytuacji niełatwo się cieszyć z czegokolwiek.

Rok sprawozdawczy był okresem pracowitym, ale pełnym wydarzeń i sukcesów. Mówi się o „odrodzonym Instytucie Piłsudskiego”, bo rzeczywiście dzięki organizowanym wydarzeniom i uroczystościom, przeróżnym spotkaniom, pokazom filmowym, aktualnej stronie internetowej i comiesięcznym biuletynom elektronicznym, zaistnieliśmy zarówno w Stanach Zjednoczonych w środowisku polonijnym, jak i w Polsce. Nasza dwujęzyczna strona internetowa jest aktualizowana na bieżąco, co bardzo ułatwia podawanie najnowszych wiadomości o Instytucie. Nasz Instytut zaistniał w Wikipedii - każdy może tam przeczytać o historii przedwojennego i obecnego Instytutu Piłsudskiego.

Mamy silne poparcie dla naszej działalności od polskich instytucji rządowych. Wspiera nas Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN), Senat RP przez Fundację Semper Polonia oraz Konsulat Generalny RP w Nowym Jorku. Współpracujemy z Naczelną Dyрекcją Archiwów Państwowych (NDAP), Instytutem Pamięci Narodowej (IPN), Narodowym Centrum Kultury (NCK), Biblioteką Narodową, Radą Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, Instytutem Piłsudskiego w Warszawie. Współpraca związana jest z programem digitalizacji naszych kolekcji archiwalnych, katalogowaniem naszych zbiorów, opracowywaniem wystaw czy wydawaniem książek i publikacji. Dzięki MKiDN, NDAP i Bibliotece Narodowej w katalogowaniu dokumentów archiwalnych i książek pomagały nam stażystki z Polski.

W czerwcu ubiegłego roku Instytut Pamięci Narodowej przyznał Instytutowi Piłsudskiego honorowy tytuł „Kustosz Pamięci Narodowej” w uznaniu zasług w dziele upamiętniania historii Narodu Polskiego w latach 1939-1989. Centrala Polskich Szkół Doksztalających w Ameryce uhonorowała Instytut Statuetką im. Janiny Igielskiej przyznawaną osobom i instytucjom zasłużonym dla oświaty polonijnej. Trzy osoby z Rady Instytutu Piłsudskiego zostały odznaczone przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego medalami "Zasłużony Kulturze Gloria Artis".

W ciągu ostatniego roku sprawozdawczego gościliśmy blisko sto osób z Polski i Stanów Zjednoczonych. Wśród nich byli przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Podsekretarz Stanu ś.p. Tomasz Merta i Dyrektor Departamentu Dziedzictwa Narodowego Jacek Miler, prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, ś.p. Maciej Płażyński, prof. Bogusław Banaszak – przewodniczący Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów, Konsul Generalny RP w Nowym Jorku – Krzysztof W. Kasprzyk, delegacja

Instytutu Pamięci Narodowej z prezesem, ś.p. Januszem Kurtyką, dyrektorem Zbigniewem Nawrockim i dyrektorem Łukaszem Kamińskim, znani reżyserzy filmów dokumentalnych – Dariusz Jabłoński, Piotr Zarębski i inni.

Oprócz szeregu prelekcji, spotkań i pokazów filmowych, Instytut zorganizował dwa duże sympozja i uroczystą galę nagród. W sympozjach „90-lecie nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską a Stanami Zjednoczonymi” oraz „Polonijny Nowy Jork” uczestniczyły osoby ze Stanów Zjednoczonych i Polski. Książka zawierająca materiały z tych konferencji będzie wydana w bieżącym roku dzięki środkom finansowym przekazanych przez Konsulat Generalny RP i SWAP. Gala nagród zorganizowana w salach Konsulatu Generalnego RP była dużym wydarzeniem i, jak określił Konsul Generalny Krzysztof Kasprzyk, była jednym z najświetniejszych uroczystości, jakie były organizowane w Konsulacie za jego kadencji. Znaczącym wydarzeniem zorganizowanym w siedzibie Instytutu w kwietniu 2010 roku były obchody 75-letniej rocznicy śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego. Podczas uroczystości znani polscy śpiewacy mieszkający w Nowym Jorku wykonali pieśni legionowe.

Dzięki pracy naszych wolontariuszy pod kierownictwem Marka Zielińskiego i Artura Kowalskiego została zakończona digitalizacja kolekcji archiwalnej „Rząd Polski na Emigracji”. Digitalizacja następnych kolekcji jest kontynuowana i będzie rozszerzona. Fundusze na ten cel otrzymaliśmy z Senatu RP poprzez Fundację Semper Polonia, z MKiDN, wspierającego naszą współpracę z Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych oraz z Instytutu Pamięci Narodowej, z którym w tym roku podpisaliśmy umowę o współpracy.

Wzrost liczby członków, donacje i dotacje od Rządu RP wpłynęły na zwiększenie dochodów Instytutu i zmniejszenie deficytu budżetowego. Mamy o 20% więcej członków niż w poprzednim roku sprawozdawczym. Polski Związek Narodowy, którego prezesem jest Frank Spula, przedłużył nam umowę wynajmu lokalu o następne pięć lat.

W biuletynie piszemy szerzej o tym, co się dzieje w naszej placówce, o wydarzeniach, współpracy i sukcesach. W obecnym numerze umieściliśmy również artykuł dyrektora wykonawczego Instytutu, dr Iwony Korgi na temat Instytutu jako ośrodka wspierania nauki i kultury polskiej w USA i w kraju w latach osiemdziesiątych oraz dr Danuty Piątkowskiej o historii pochówku serca Ignacego Paderewskiego.

Instytut Piłsudskiego jest aktywną placówką. Wiedza o naszej organizacji rozszerza się. Czujemy się potrzebni i uznawani. Zawdzięczamy to zgodnej i twórczej pracy obecnego Zarządu i Rady Instytutu oraz wsparciu moralnemu i finansowemu naszych członków, sponsorów, przyjaciół i instytucji w Stanach Zjednoczonych i Polsce. Prosimy o dalsze poparcie i jesteśmy pewni, że kolejny rok będzie jeszcze lepszy.

*Zarząd Instytutu Piłsudskiego w Ameryce
30 kwietnia 2010 r.*

Podziękowania

Zarząd i Rada Instytutu Piłsudskiego dziękuje:

Polskiemu Związkowi Narodowemu, kierowanemu przez prezesa Franka Spulę, za przedłużenie umowy najmu lokalu na następne pięć lat.

Senatowi RP za przyznanie w roku 2009 grantu koordynowanego przez Fundację "Semper Polonia", na pobyt stażystki z Biblioteki Narodowej oraz na nagrody dla dzieci i młodzieży biorących udział w konkursie wiedzy o Polsce. Stowarzyszeniu "Wspólnota Polska" za donację otrzymaną z Senatu RP przeznaczoną na dofinansowanie kosztów utrzymania instytutu .

Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych za sfinansowanie stażu zawodowego archiwisty oraz dotację na zorganizowanie uroczystej Gali Nagród 2009.

Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych za owocną współpracę i pomoc merytoryczną w opracowywaniu zbiorów Instytutu.

Konsulatowi Generalnemu RP i Stowarzyszeniu Weteranów Armii Polskiej (SWAP) za sfinansowanie publikacji materiałów z sympozjów w formie książkowej. Konsulatowi dziękujemy również za dotację na zorganizowanie Gali Nagród 2009.

Polsko-Słowiańskiej Federalnej Unii Kredytowej, Adamba Imports, Chevron Corporation, dr Magdzie Kapuścińskiej i Zbigniewowi Darżyńkiewiczowi za szczodre donacje.

Instytutowi Pamięci Narodowej, Narodowemu Centrum Kultury i Bibliotece Narodowej za systematyczne przysyłanie nowości książkowych.

Dziękujemy mediom publicznym: *Nowemu Dziennikowi, Kurierowi Plus, Super Expressowi, Radiu Rytm, Polskiemu Radiu WKRL 910, Jackowi Hurkale z TV Polonia oraz Krzysztofowi Story z Fundacji Lux Veritatis* za ogłoszenia, sprawozdania, audycje i informacje związane z działalnością Instytutu Piłsudskiego.

Serdeczne podziękowania składamy wszystkim **donatorom, członkom, wolontariuszom i sympatykom Instytutu**. Dzięki Państwa pomocy i zaangażowaniu Instytut działa i rozwija się!

Odznaczenia

Nagroda: Kustosz Pamięci Narodowej

Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce został laureatem nagrody "Kustosz Pamięci Narodowej" 2009 przyznawanej przez Instytut Pamięci Narodowej. Kapituła nagrody wyróżnia tym tytułem *...organizacje, instytucje i osoby fizyczne, które w sposób szczególny angażują się w proces upamiętniania dziejów Narodu w latach 1939 – 1989*. Nagroda jest przyznawana corocznie od 2002 roku.

16 czerwca 2009 r. Krzysztof Langowski, członek Rady Instytutu, odebrał nagrodę w imieniu Instytutu. Uroczystość odbyła się na Zamku Królewskim w Warszawie. W czasie uroczystości wyświetlono 5-minutowy film o Instytucie, zawierający wywiady z Magdą Kapuścińską i Krzysztofem Langowskim.

W związku z przyznaną nagrodą, w dzienniku polskim *Rzeczpospolita*, ukazał się krótki wywiad z K. Langowskim na temat historii i działalności Instytutu.

Statuetka im. Janiny Igielskiej

Centrala Polskich Szkół Doksztalcających w Ameryce przyznała Instytutowi Statuetkę im. Janiny Igielskiej. Nagroda tej wybitnej działaczki polonijnej ustanowiona została w 2006 r. w piątą rocznicę jej śmierci i przyznawana jest w Dniu Edukacji Narodowej osobom i instytucjom zasłużonym dla oświaty polonijnej. W liście gratulacyjnym napisano:

Przyznając tę statuetkę Instytutowi Józefa Piłsudskiego, Zarząd Centrali pragnie w ten sposób podziękować za finansowe i ideowe wspieranie szkolnictwa polonijnego.

Statuetkę odebrała dyrektor Instytutu, dr Iwona Korga, w dniu 10 października 2009 r. podczas bankietu zorganizowanego z okazji Dnia Edukacji Narodowej w siedzibie Polskiej Szkoły Doksztalczącej przy Parafii Matki Boskiej Różańcowej w Passaic, NJ. To głównie dzięki jej działaniom na rzecz szkolnictwa w Nowym Jorku otrzymaliśmy to wyróżnienie.

Odnaczenia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Zasłużeni Kulturze” dla członków Rady Instytutu

W czasie Gali Nagród 2009, podsekretarz stanu, ś.p. Tomasz Merta wraz z konsulem Markiem Skulimowskim wręczyli w imieniu ministra Bogdana Zdrojewskiego trzem osobom z Rady Instytutu Piłsudskiego w Ameryce odnaczenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego "Zasłużony Kulturze". Magda Kapuścińska i Danuta Piątkowska otrzymały medale "Gloria Artis ", (srebrny i brązowy), a Ewa Babiarz odznakę honorową "Zasłużony dla Kultury Polskiej".

*Odnaczone: Magda Kapuścińska,
Ewa Babiarz i Danuta Piątkowska.*

MINISTERSTWO KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Podsekretarz Stanu

Tomasz Merta
DDK/3063/09/AJ

Warszawa, 1 października 2009 r.

Pani
Magda Kapuścińska
Prezes
Instytutu Józefa Piłsudskiego w Ameryce

Szanowna Pani Prezes,

w obliczu niedawnych problemów Instytutu Józefa Piłsudskiego w Ameryce, pragnę zapewnić Panią Prezes, że trwająca od lat aktywna współpraca z placówką ma priorytetowe znaczenie w dziedzinie ochrony dziedzictwa narodowego poza krajem. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przywiązuje ogromną wagę do współpracy i aktywnego uczestnictwa w działaniach instytucji stowarzyszonych w Stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie, jak również innych instytucji i organizacji polonijnych. Instytut Piłsudskiego w Nowym Jorku zajmuje wśród nich miejsce szczególne ze względu na swoją pozycję i działalność mającą na celu ochronę i wzbogacanie polskiego dziedzictwa kulturowego poza krajem, promocję polskiej kultury, historii i tradycji wśród międzynarodowych środowisk twórczych i polonijnych.

Pragnę podkreślić, że intencją Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego jest utrzymanie i wspieranie instytucji emigracyjnych promujących polską kulturę, historię i tradycję, na ich własnym gruncie, w ich uznanych przez środowiska międzynarodowe i polonijne, siedzibach. Szczególnie bliska jest nam działalność na rzecz ratowania i przywracania świetności unikalnym skarbowi polskiej kultury, które mimo że znajdują się poza granicami kraju, w dziejach i świadomości historycznej Narodu Polskiego są z nimi integralnie związane. Zabytki artystyczne, piśmiennicze i archiwalne tworzące zbiory Instytutu, stanowią nie tylko znaczącą część polskiego dziedzictwa kulturowego poza granicami kraju, ale propagując dorobek kulturalny elit polskiej Emigracji mają szczególne znaczenie dla wspólnoty międzynarodowej. Dlatego tak ważne jest, by pozostawały we własnych historycznych siedzibach. Starania o pozyskanie zbiorów dla Kraju prowadzimy jedynie w sytuacji zagrożenia ich dalszej egzystencji bądź na wyraźne życzenie rodziny (spadkobierców) przechowywanych spuścizn.

W opinii MKiDN Instytut Piłsudskiego w Ameryce, z jego historyczną siedzibą w Nowym Jorku, jest najkorzystniejszym miejscem dla zgromadzonych zbiorów, nie tylko ze względu na szeroki profil działalności, możliwości ekspozycyjne, zapewnienie odpowiedniej promocji i udostępniania publiczności, ale również z uwagi na profesjonalizm instytucji umożliwiający zapewnienie najodpowiedniejszych warunków przechowywania, konserwowania i naukowego opracowania zbiorów.

Jednocześnie pragnę zapewnić Panią Prezes, że Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego doceniając znaczenie tak zasłużonej dla polskiej kultury placówki, dołoży wszelkich starań, aby wspierać nadal finansowo i merytorycznie kolejne projekty realizowane przez Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce.

Z szacunkiem,

Tomasz Merta

Działalność Instytutu

Kwiecień 2009 - Maj 2010

Jak można uczestniczyć?

Zwracamy się do wszystkich zainteresowanych historią, archiwami i działaniami naszej placówki do wstępowania w szeregi członków Instytutu Piłsudskiego. Zapisać można się listownie, poprzez naszą stronę internetową lub osobiście w biurze. Instytut prowadzi różnorodną działalność, od opracowywania zasobów archiwalnych i bibliotecznych, do prowadzenia kwerend historycznych i digitalizacji zbiorów, organizuje wystawy, wykłady, prezentacje filmowe i wiele innych działań.

Potrzebujemy wolontariuszy do pomocy w tych zadaniach. Praca zwykle jest na miejscu, ale coraz więcej można zrobić przez Internet. Nie trzeba posiadać specjalistycznej wiedzy, żeby zostać wolontariuszem, gdyż prowadzimy na miejscu szkolenia. Potrzebujemy też osób z zapałem do pracy w dziedzinie komputerów i programowania. Zainteresowanych aktywnym uczestnictwem w działalności Instytutu prosimy o kontakt.

Wszyscy członkowie oraz wolontariusze Instytutu są wymieniani w corocznym biuletynie, a członkowie korporacyjni wraz z logo firmy umieszczani są na naszej stronie internetowej. Członkowie i sympatycy otrzymują doroczny biuletyn, miesięczne biuletyny elektroniczne i zaproszenia na wszystkie organizowane przez nas spotkania.

Apelujemy także o przekazywanie do Instytutu Piłsudskiego pamiątek rodzinnych, korespondencji i innego rodzaju zbiorów archiwalnych. Nasze zbiory ciągle rosną dzięki hojnym donacjom od osób prywatnych i instytucji.

Wolontariusze

Instytut opiera się głównie na pracy wolontariuszy. Oprócz zatrudnionych dyrektora (pełen etat) i asystenta prezesa (3/4 etatu), wszyscy członkowie Zarządu i Rady Instytutu pracują bezinteresownie. Ponadto w chwili obecnej w Instytucie mamy 19 wolontariuszy. Najbardziej aktywnymi osobami pracującymi „pro bono” są systematycznie przychodzący do Instytutu : **Agnieszka Petka, Jadwiga Pietraszewska, Joanna Zielińska, Barbara Lech, Aleksandra Sidorenko, Greg Drozdek, Ryszard Ostrzycki, Agnieszka Rybak, Agnieszka Rusin i Mateusz Stefański.** Ostatnio dołączyły do nas **Monika Wsolek i Sławomira Jachim.** W opracowaniu systemu komputerowego katalogowania książek pomaga nam informatyk i bibliotekarz, **Tomasz Kalata.** W pierwszej połowie okresu sprawozdawczego pracowały

intensywnie w Instytucie **Agata Wierciszewski** (fundraising), **Sylwia Niczewska** (digitalizacja) i **Jadwiga Spoagis** (porządkowanie dokumentów). Oprócz tego kilkoro wolontariuszy: **Patrycja Bury**, **Beata Pociask**, **Patrycja Roman**, **Monika Staroń**, **Agata Tumiłowicz** i **Joanna Kwaśniak** pomagają nam od czasu do czasu, szczególnie przy organizowaniu imprez.

Wszyscy wolontariusze brali udział w organizacji Gali Nagród 2009, część pracuje przy katalogowaniu dokumentów i fotografii, a większość z nich wykonuje prace związane z digitalizacją. Długoletnia wolontariuszka, Jadwiga Pietraszewska jest historykiem i jej podstawowym zadaniem jest realizowanie kwerend. Agnieszka Petka od kilku lat pomaga nam w pracy - głównie w wykonywaniu projektu „Powstania Śląskie” i prowadzeniu kwerend. Greg Drozdek to Amerykanin, nauczyciel angielskiego w liceum nowojorskim, poprawia angielskie wersje naszych biuletynów i innych tekstów. Ryszard Ostrzycki, oprócz prowadzenia digitalizacji, nakręca filmy i robi zdjęcia z uroczystości Instytutu.

Wolontariusze przechodzą szkolenia związane z wykonywaniem różnych zadań w Instytucie, takich jak wprowadzanie danych do komputera, prace archiwalne, biblioteczne i biurowe. Zapraszamy wszystkich chętnych do pomocy w naszej placówce. Niedawno dostaliśmy list od rodziców najmłodszego wolontariusza, licealisty. Czytamy w nim: *Jesteśmy szczęśliwi, że nasz syn Mateusz może spędzać swój wolny czas w takim wyjątkowym miejscu w otoczeniu takich wspaniałych ludzi pracujących w Instytucie.*

Magda Kapuścińska w otoczeniu wolontariuszy na Gali Nagród.

A oto nasi wolontariusze przedstawieni w porządku alfabetycznym:

Patrycja Bury

Greg Drozdek

Sławomira Jachim

Barbara Lech

Sylwia Niczewska

Ryszard Ostrzycki

Agnieszka Petka

Jadwiga Pietraszewska

Beata Pociask

Patrycja Roman

Agnieszka Rusin

Agnieszka Rybak

Aleksandra Sidorenko

Jadwiga Spoagis

Monika Staroń

Mateusz Stefański

Agata Wierciszewska

Monika Wsolek

Joanna Zielińska

Dziękujemy za Waszą pracę dla Instytutu Piłsudskiego!

Archiwum i Biblioteka

Stażyści z Polski

Mimo ogromnego wkładu pracy, który zaowocował katalogiem zasobów archiwalnych (dostępnym na naszej stronie internetowej) archiwum wymaga dalszego wysiłku w porządkowaniu i opisywaniu zespołów archiwalnych. Co roku przyjeżdżają do nas na staż archiwiści z Archiwów Państwowych i bibliotekarze z Biblioteki Narodowej. Pobyt ich jest opłacany z polskich funduszy. Stażyści modernizują i katalogują nasze zbiory archiwalne i biblioteczne, czasem też pomagają przy wykonywaniu kwerend i biorą udział w innych działaniach Instytutu.

Agata Hrebenda przy pracy.

Nasza stażystka zakończyła katalogowanie działu C i utworzyła nowy dział G zawierający „nowości książkowe”, prowadziła szkolenia biblioteczne i sporządziła instrukcję do katalogowania książek. Pani Agata, tak jak poprzednie osoby z Biblioteki Narodowej, pomagała również w organizowaniu sympozjów, kiermaszu książek i innych bieżących wydarzeń.

Dużo jeszcze zostało do zrobienia zarówno w zbiorach archiwalnych jak i bibliotecznych. W tym roku spodziewamy się przyjazdu z Polski czterech osób z Archiwów Państwowych (staże 3-miesięczne) i bibliotekarza z Biblioteki Narodowej (staż 6 miesięcy).

Danuta Bzura z Archiwum Państwowego w Łomży spędziła u nas 50 dni i zajmowała się porządkowaniem i opisywaniem archiwum fotograficznego. Archiwum jest już opisane w 40%.

Porządkowaniem zbiorów bibliotecznych zajmowała się Agata Hrebenda z Biblioteki Narodowej w Warszawie. Kontynuowała ona prace zapoczątkowane w poprzednich latach przez inne osoby z Biblioteki Narodowej przebywające na stażu w Instytucie. Porządkowanie polega na selekcji i wprowadzaniu do bazy komputerowej kolejnych książek. Pani Agata połączyła dwie bazy komputerowe MAK i te obsługujące bibliotekę Instytutu.

Nowy Katalog Biblioteki Instytutu

Od jesieni 2009 r. pracujemy nad unowocześnieniem elektronicznego katalogu biblioteki. Zadanie to ma dwojaki cel: ułatwienie katalogowania starych zasobów bibliotecznych i nowych nabytków, oraz wyekspozowanie w Internecie nowoczesnego katalogu biblioteki (Online Public Access Catalog -OPAC). Po analizie zdecydowaliśmy się na użycie popularnego systemu bibliotecznego KOHA, który używany jest przez wiele wiodących na świecie bibliotek. KOHA jest udostępniana jako Otwarte Oprogramowanie i zawiera wszystkie podstawowe moduły biblioteczne (katalogowanie, wyszukiwanie, wypożyczanie itp.). Projekt ten jest realizowany przez Tomasza Kalatę, wieloletniego współpracownika Polskiego Instytutu Naukowego w Ameryce (obecnie zatrudnionego w Brooklyn Public Library) i Marka Zielińskiego.

Pierwszym etapem pracy było wybranie już opracowanych rekordów bibliotecznych i przeniesienie ich do zapisu MARC. MARC jest międzynarodowym standardem opisu bibliograficznego i większość programów bibliotecznych potrafi importować i eksportować katalogi w tym formacie.

Drugi etap polega na ujednoczeniu rekordów i dodaniu informacji, która jest dostępna (korzystamy zarówno z katalogów Biblioteki Narodowej jak i Library of Congress) w celu uzupełnienia danych, w szczególności haseł przedmiotowych ułatwiających znalezienie książek w wybranym temacie. Ten etap jest już na ukończeniu.

Program KOHA był testowany najpierw na serwerze lokalnym w Instytucie, a następnie umieszczony na serwerze zewnętrznym przy pomocy angielskiej firmy Software Coop. Po zakończeniu testowania zapisu MARC dane zostaną wprowadzone do bazy danych i katalog zostanie oddany do użytku, co będzie ogłoszone na naszej stronie internetowej i w Biuletynie e-mailowym.

Badania naukowe

W okresie od 1 maja 2009 do 30 kwietnia 2010 r. z archiwum osobiście korzystali następujący badacze:

Alicja Bieńkowska (Uniwersytet M. Kopernika w Toruniu) – dokumenty dotyczące Juliusza Poniatowskiego

Bogusław Kołacz (KRAKPOL) – archiwum Władysława Wawrzonka

Kamil Wicik (Student) – płk. Ryszard Kukliński, Oskar Lange

Jerzy Kwiecień – fotografie

Barbara Klimek – polskie programy radiowe

Hiroaki Kuromiya (Dept. of History, Indiana University) – Relacje Polsko-Sowieckie i Japońskie 1904-1944

Beata Dorosz (Instytut Badań Literackich PAN) – Polska kultura na emigracji po II wojnie światowej

Adam Dera (Ministerstwo Obrony Narodowej) – Biografia Michała Sokolnickiego
 Grażyna Kubica-Heller (Uniwersytet Jagielloński) – Feliks Gross, Bronisław Malinowski
 George Urbaniak (Wilfried Laurier University, Canada) – Kazimierz Sosnkowski
 Marek Osiński, USA – Polonia Amerykańska wobec stanu wojennego
 Magnus Ilmarj, Estonia – dokumenty osobiste J. Piłsudskiego
 Piotr Broszkowski, USA – Bibliografia M. Pawlikowskiego
 Tara Zahra USA – Uchodźcy Polscy w Niemczech
 Maya Rafia, Liban – Karol Schayer, NAP
 Marian Krzyżowski, University of Michigan – Uchodźcy DPS Monachium
 Prof. Wiesława Piątkowska-Stepaniak, Uniwersytet Opolski – Archiwum Osobowe, Stefan Koper
 Danuta Piątkowska, USA – biografia ks. F. Tyczkowskiego, akta Konsulatu Generalnego RP 1939-1945
 Radosław Świąś, Uniwersytet Opolski – Polscy Artyści w NY
 Konrad Paduszek, Wojskowe Biuro Badań Historycznych – Wojna polsko-bolszewicka
 Bernard Gooden, Australia – poszukiwanie przodków
 George Taber, USA – Polskie złoto w okresie II wojny światowej
 Andrzej Niemczyk, USA – Marynarka Wojenna
 Joanna Kranc, USA – Marian Gołębiowski
 Tadeusz Dryl, USA – Polscy Uchodźcy w Niemczech
 Josh Lazar, adwokat, USA – Archiwum Józefa Becka
 Paweł Rokicki, Instytut Pamięci Narodowej – II wojna światowa, Polskie Siły Zbrojne, Armia Krajowa
 Krzysztof Langowski – archiwum W. Jędrzejewicza i Józefa Lipskiego
 Aleksandra Gruziel, Film Open Group, Polska, Ignacy Matuszewski, KNAPP, gen. Sikorski, Katyń i inne
 Piotr Gontarczyk, IPN – akta jak wyżej
 Czesław Karkowski, USA – mikrofilmy - „Nowy Świat”
 Jerzy Prus, USA – Archiwum S. Blejwasa, biblioteka
 Piotr Kilańczyk, Uniwersytet Łódzki – Generał Julian Stachiewicz
 Zbigniew Woynar, USA – kwerenda dla S. Jankowskiego

Niektórzy z badaczy prowadzili długie, obszerne badania naukowe korzystając z materiałów archiwalnych przez kilka tygodni, między innymi byli to: Alicja Bienkowska z Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu, Grażyna Kubica-Keller z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Konrad Paduszek z Wojskowego Biura Badań Historycznych, Wiesława Piątkowska-Stepaniak z Uniwersytetu Opolskiego, Beata Dorosz z Instytutu Badań Literackich, Adam Dera z Ministerstwa Obrony Narodowej.

W okresie sprawozdawczym Instytut odwiedziło około stu osób w celu prowadzenia badań czy zwiedzenia Instytutu.

Kwerendy

Jedną z ważnych prac Instytutu jest wykonywanie kwerend tzn. wyszukiwanie w archiwach dokumentów i wiadomości, o które proszą historycy, dziennikarze i inne osoby z Polski, Ameryki i innych krajów. Nad kwerendami pracuje głównie nasza długoletnia wolontariuszka Jadwiga Pietraszewska oraz Agnieszka Petka. Poszukiwaniami archiwalnymi zajmowały się również inne wolontariuszki oraz pracownicy Instytutu.

W okresie od maja 2009 roku do kwietnia 2010 wykonano 51 kwerend zleczonych korespondencyjnie. Większość kwerend została wykonana dla pracowników naukowych i instytucji z Polski.

Osobom zainteresowanym okresem II wojny światowej i powojennym udostępnione zostały materiały z następujących archiwów: gen. Władysława Bortnowskiego, Wojny Polskie, gen. Edwarda Śmigłego-Rydza, gen. Kazimierza Sosnkowskiego, Józefa Becka oraz Rząd Polski na Emigracji.

W pracy z zakresu literaturoznawstwa zostały wykorzystane materiały Instytutu z zespołu Władysława Studnickiego oraz z zespołu Stanisława Cat-Mackiewicza.

Instytut wykonywał kwerendy związane z wojną polsko-bolszewicką i okresem dwudziestolecia międzywojennego między innymi z zespołów: Adiutantura Generalna Naczelnego Wodza, Sprawy Honorowe Generałów i Wyższych Dowódców, mjr. Witolda Langenfelda oraz Wydziału Wywiadowczego Oddział II.

Zainteresowaniem cieszyły się zbiory dotyczące instytucji polonijnych i dyplomatycznych takich jak: Komitet Obrony Narodowej (KON), Stowarzyszenia Polskich Kombatantów (SPK), Instytut Piłsudskiego w Ameryce, Kongres Polonii Amerykańskiej, Konsulat RP w Chicago oraz Ambasada RP w Waszyngtonie.

Szereg kwerend dotyczyło poszukiwania przodków i dziejów swoich rodzin, którzy brali udział w Powstaniach Śląskich lub uczestniczyli w wojnie polsko-bolszewickiej. Przy realizacji tych kwerend zostały wykorzystane między innymi zespoły Powstania Śląskie oraz archiwum fotograficzne.

Najciekawsze kwerendy

Prośba od Stacji Naukowej PAN w Wiedniu

Cieszymy się, że mogliśmy spełnić następującą prośbę Stacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk w Wiedniu :

Zwracam się do Państwa w imieniu Stacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk w Wiedniu z prośbą o pomoc.

W listopadzie 2009 r. w Heeresgeschichtliches Museum w Wiedniu odbędzie się konferencja organizowana przez Polską Akademię Nauk i Heeresgeschichtliches Museum. Dotyczyć ona będzie stosunków polsko-austriackich w okresie od początku I Wojny Światowej do końca II Wojny Światowej. W związku z tym, chcielibyśmy zapytać, czy są Państwo w posiadaniu zdjęć lub fotografii przedstawiających J. Piłsudskiego w towarzystwie osoby /osób z Austrii lub pochodzenia austriackiego lub kopii obrazów przedstawiających sceny bitewne z tamtego okresu, które można zeskanować i przesłać emailem. Jeden z takich obrazów chcielibyśmy umieścić na plakacie reklamującym tę konferencję oraz na zaproszeniach. Informacje dotyczące źródła pochodzenia będą podane w materiałach konferencyjnych.

Z góry dziękuję i pozdrawiam, Karolina Kulczyńska

Dyrektor Instytutu dr Iwona Korga odnalazła w naszych zbiorach fotografii dwa ciekawe zdjęcia przedstawiające wizytę Arcyksięcia Fryderyka w Legionach, Dęblin oraz wizytę Arcyksięcia Karola w Legionach, zeskanowała je i posłała do Stacji Naukowej PAN. Otrzymaliśmy od pani Kulczyńskiej piękne podziękowanie i nasze zdjęcia będą umieszczone w planowanych wydawnictwach.

Kwerenda dla Publicznego Gimnazjum im. W. Reymonta w Bądkowie

W styczniu tego roku do Instytutu nadszedł list od Adama Rybackiego, ucznia Publicznego Gimnazjum im. Wł. Reymonta w Bądkowie z prośbą o udostępnienie materiałów dotyczących procesu rehabilitacyjnego bądkowianina Przemysława Barthla de Weydenthal, legionisty, żołnierza, dowódcy V baterii artylerii Legionów. Uczniowie gimnazjum w tej niewielkiej miejscowości zainspirowani przez swojego nauczyciela historii, pana Józefa Nowakowskiego, postanowili uczcić dziewięćdziesiątą rocznicę śmierci pułkownika Barthla, przypadającą w kwietniu 2009 r., przygotowując, między innymi, wystawę dokumentów, zdjęć i pamiątek dotyczących pułkownika.

W odpowiedzi na list Jolanta Szczepkowska przygotowała obszerną kwerendę, którą wysłaliśmy nieodpłatnie do Bądkowa. Zawierała ona akta z procesu rehabilitacyjnego, odpisy z notatek oraz wyciąg z dziennika podawczego Oddziału II Sztabu Generalnego.

Po upływie kilku miesięcy nadeszła do Instytutu wruszająca przesyłka zawierająca książkę pana Nowakowskiego pt. *Przemysław Barthel de Weydentahl - Życie i czyny zapomnianego bądkowianina*, film i zdjęcia z uroczystości odsłonięcia obelisku, otwarcia wystawy i inscenizacji zorganizowanej przez uczniów. Dołączona też była okolicznościowa broszura, w której został opublikowany nasz list. Pan Nowakowski, w imieniu swoim i uczniów gimnazjum, serdecznie podziękował za pomoc i życzliwość.

Podkreślił, że otrzymane od nas dokumenty wzbudziły zazdrość historyków i olbrzymie zainteresowanie gości, a zwłaszcza rodziny Przemysława Bartha.

Otrzymane publikacje obejrzelśmy z dużym zainteresowaniem. Wzruszyło nas wielkie zaangażowanie uczniów w odtworzenie i upamiętnienie życia i czynów zapomnianego bohatera. Ważne dla nas są także słowa Radka Krzemińskiego, ucznia, który brał udział w opracowywaniu wystawy. W publikacji okolicznościowej czytamy jego wypowiedź: *Dzięki naszym staraniom nie tylko uzyskaliśmy cenne materiały pomocne do zorganizowania wystawy. Nauczyliśmy się tego, jak można i jak należy kontaktować się z instytucjami i ludźmi. Że lepiej prosić niż żądać albo czekać bezradnie.*

Digitalizacja

W 2009 r. prowadziliśmy systematyczne prace nad digitalizacją najważniejszych zbiorów archiwalnych Instytutu. Prace te są częścią planowanego na wiele lat projektu zabezpieczania i udostępniania bezcennych zbiorów archiwalnych. Zabezpieczanie jest szczególnie ważne, gdyż wiele dokumentów sporządzonych jest na kwaśnym papierze, który ulega postępującemu rozkładowi.

Dzięki ofiarności Polonii Amerykańskiej i pomocy członków Instytutu wyposażyliśmy nasze archiwum w nowoczesny sprzęt do skanowania i przechowywania dokumentów w postaci elektronicznej oraz w oprogramowanie do opracowywania i opisywania zasobów. Prace digitalizacji wykonywali w tym roku wyłącznie wolontariusze pod opieką pracowników i członków Zarządu Instytutu. W tym roku spodziewamy się przybycia stażystów z Polski, którzy pomogą nam w digitalizacji. Przeprowadziliśmy też kolejne szkolenia z procesu, który obejmuje przygotowanie dokumentów, skanowanie i zbieranie metadanych. W trakcie prac nabyliśmy sporo doświadczenia, opracowaliśmy szczegółowe procedury pracy, jak również udoskonaliliśmy oprogramowanie, aby ułatwić pracę.

Zakończyliśmy prace nad digitalizacją pierwszej części projektu Łączenia Archiwów, prowadzonego wspólnie z Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych. Zespół archiwalny *Rząd Polski na Emigracji 1939-1986* jest już zeskanowany i gotowy do prezentacji. Rozpoczęliśmy digitalizację bardzo ciekawego zespołu archiwalnego *Komitet Obrony Narodowej (KON)*. KON założony został w 1912 r. w celu skoordynowania działalności Polonii Amerykańskiej na rzecz odbudowy państwa polskiego. Kontynuujemy też pracę nad *Powstaniem Śląskimi*, systematycznie dodając do istniejącej już na naszej stronie internetowej wystawy kolejne opracowane dokumenty.

Dziękujemy wszystkim wolontariuszom, którzy poświęcili czas i włożyli wiele wysiłku w pracę nad tymi archiwami, a w szczególności: Joannie Zielińskiej, Barbarze Lech, Agnieszce Petce, Agnieszce Rybak, Agnieszce Rusin, Ryszardowi Ostrzyckiemu i Mateuszowi Stefańskiemu.

Najważniejsze wydarzenia

Uroczysta Gala Nagród 2009

Szóstego listopada 2009 r. w gościnnych salach Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej odbyła się uroczystość rozdania nagród Instytutu pod patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Bogdana Zdrojewskiego. Gala była uroczystością okazałą, pełną dystynkcji i

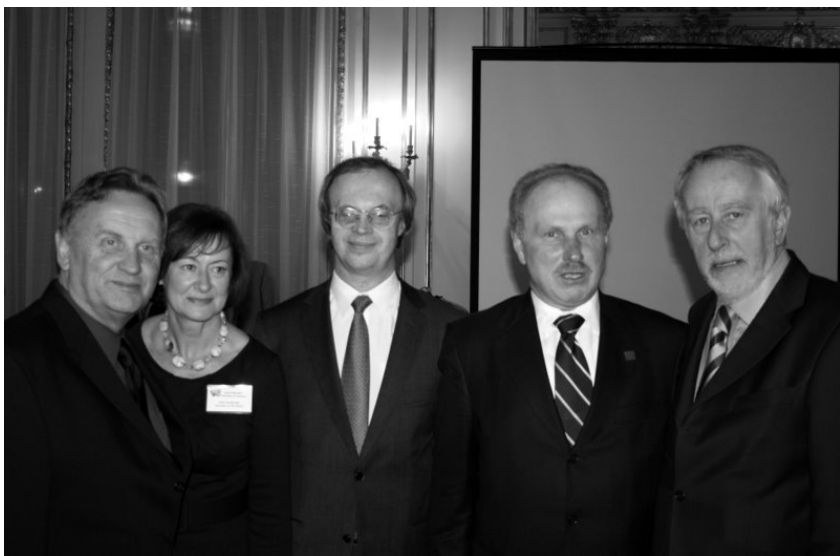
Od lewej: Marek Zieliński, Iwona Korga, Magda Kapuścińska oraz nagrodzeni Lynn Olson i Stanley Cloud.

zgromadziła wielu gości, w tym znanych przedstawicieli świata kultury i nauki ze środowiska polonijnego. Uczestniczyli w niej przedstawiciele rządu Rzeczypospolitej Polskiej: Tomasz Merta, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Jacek Miler Dyrektor Departamentu Dziedzictwa Kulturowego.

Uroczystą Galę prowadził Krzysztof Olechowski, Adiutant Generalny Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce i Dyrektor Wykonawczy PSC Community Service oraz Magda Kapuścińska, prezes Instytutu.

W swoich przemówieniach, Konsul Generalny RP Krzysztof W. Kasprzyk i Podsekretarz Stanu Tomasz Merta podkreślili znaczenie Instytutu Piłsudskiego

jako zasłużonej placówki polonijnej, której miejsce było i jest w Nowym Jorku. Przedstawiciele rządu polskiego zadeklarowali wolę wspierania działalności Instytutu łącznie z procesem digitalizacji dokumentów przechowywanych w archiwum Instytutu. Podobnie wypowiadał się Frank Spula, prezes Polskiego Związku Narodowego i Kongresu Polonii Amerykańskiej, laureat nagrody *Leadership and Achievement Award*.

Minister Tomasz Merta w towarzystwie Krzysztofa Olechowskiego, Ewy Babiarz, Franka Spuli i Krzysztofa Kasprzyka.

Wszyscy tegoroczni laureaci nagród uświetnili Galę swoją obecnością i wygłosili krótkie przemówienia. Oprócz Franka Spuli, medale otrzymali: Anna Jaroszyńska-Kirchmann, profesor historii (*Wacław Jędrzejewicz History Award*), Lynn Olson i Stanley Cloud, pisarze (*Joseph Conrad Literature Award*) oraz Dariusz Jabłoński, reżyser i producent filmowy (*Ignacy Paderewski Art and Music Award*). Emerytowany pułkownik James L. Griggs wzruszył zgromadzoną publiczność wspomnieniami swojej współpracy z pułkownikiem Ryszardem Kuklińskim.

Uroczystość uświetnił występ młodych utalentowanych pianistów - Violetty Koss oraz Adama Kośmiejka.

W swoim krótkim liście wysłanym po Gali do prezes Magdy Kapuścińskiej, Konsul Generalny RP Krzysztof W. Kasprzyk napisał:

Raz jeszcze wyrażam pełne uznanie za elegancję, poziom i profesjonalizm gali. To jedna z najlepszych uroczystości polonijnych, w jakiej wziąłem udział na przestrzeni całej mojej kadencji.

Sympozja organizowane przez Instytut

90-lecie nawiązania stosunków dyplomatycznych pomiędzy Polską i Stanami Zjednoczonymi.

16 maja 2009 r. w siedzibie Instytutu Piłsudskiego na Manhattanie odbyło się sympozjum naukowe *90-lecie nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską i Stanami Zjednoczonymi*. Stany Zjednoczone oficjalnie uznały niepodległość Polski 22 stycznia 1919 r. w okresie, gdy premierem RP był Ignacy Paderewski. Przez następne 90 lat nieprzerwanie trwa polska misja w USA. Instytut Piłsudskiego w Ameryce zebrał grono historyków i polityków, aby podzielili się faktami i spostrzeżeniami dotyczącymi tego tematu.

W sympozjum prelegentami byli :

Konsul Generalny RP Krzysztof W. Kasprzyk: *Przegląd najistotniejszych wydarzeń, które towarzyszyły 90-letniej historii stosunków dyplomatycznych między Polską i Stanami Zjednoczonymi*

Krzysztof Langowski: *Wpływ Komitetu Obrony Narodowej w Stanach Zjednoczonych na odzyskanie niepodległości Polski*

Dr Iwona Drag Korga: *Początek polskiej misji w USA. Sylwetki Posła Kazimierza Lubomirskiego i Ambasadora Jerzego Potockiego*

Dr Danuta Piątkowska: *Konstanty Buszczyński pierwszy konsul w Nowym Jorku.*

Bartosz Wiśniewski z Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych: *Bilans współpracy polsko-amerykańskiej 1989-2009.*

Sympozjum „Polonijny Nowy Jork”

Sympozjum Polonijny Nowy Jork pod patronatem Marszałka Senatu Bogdana Borusewicza, które odbyło się 17 października 2009, cieszyło się ogromnym zainteresowaniem. Sympozjum doszło do skutku w dużej mierze dzięki staraniom dr Danuty Piątkowskiej, członka Rady Instytutu. Spodziewamy się, że sympozjum to zapoczątkuje serię dorocznych spotkań o podobnym charakterze. Przed południem toczyły się dwie równoległe sesje. Prelegenci mówili między innymi o różnicach między falami emigracji polskiej w USA na przełomie XIX i XX wieku oraz przybyszami po 1945 r., o organizacjach i instytucjach polskich w Nowym Jorku, o szkolnictwie polonijnym i życiu duchowym Polonii.

Popołudniowa część sympozjum odbyła się w siedzibie Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej. Konsul Krzysztof W. Kasprzyk przedstawił swoje spostrzeżenia na temat polskiej grupy etnicznej w metropolii. Zaapelował do Polonii, aby mądrze się wtapiała w społeczeństwo amerykańskie. Tematyka referatów obejmowała znane postacie i instytucje

polskie w Nowym Jorku oraz problemy zdrowia, w tym psychicznego, polskich emigrantów. Referaty rozbudziły gorącą dyskusję.

Organizatorka Danuta Piątkowska w otoczeniu uczestników Sympozjum.

Materiały z sympozjum będą opublikowane w formie książkowej opracowanej przez dr Danutę Piątkowską dzięki sponsorowaniu przez SWAP i Konsulat Generalny RP. Dziękujemy Krystynie Piórkowskiej za przetłumaczenie streszczeń referatów na język angielski.

Obchody 75 rocznicy śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego

W dniu śmierci Marszałka 12 maja 1935 roku, ówczesny prezydent RP Ignacy Mościcki wystąpił z następującym orędziem:

Do Obywateli Rzeczypospolitej,

Marszałek Józef Piłsudski życie zakończył.

Wielkim trudem Swego życia budował siłę w Narodzie geniuszem umysłu, twardym wysiłkiem woli Państwo wskrzesił. Prowadził je ku odrodzeniu mocy własnej, ku wyzwoleniu sił, na które przyszłe losy Polski się oprą. Za ogrom Jego pracy dane Mu było oglądać Państwo nasze jako twór żywy, do życia zdolny, do życia przygotowany, a Armię naszą – sławą zwycięskich sztandarów okrytą.

Ten największy na przestrzeni całej naszej historii Człowiek z głębi dziejów minionych moc Swego Ducha czerpał, a nadludzkim wyężeniem myśli drogi przyszłe odgadywał.

Nie siebie tam już widział, bo dawno odczuwał, że siły Jego fizyczne ostatnie posunięcie znaczą. Szukał i do samodzielnej pracy zaprawiał ludzi, na których ciężar odpowiedzialności z kolei miałby spocząć.

Przekazał Narodowi dziedzictwo myśli o honor i potęgę Państwa dbalej.

Ten Jego testament, nam żyjącym przekazany, przyjąć i udźwignąć mamy.

Niech żaloba i ból pogłębią u nas zrozumienie naszej – całego Narodu – odpowiedzialności przed Jego Duchem i przed przyszłymi pokoleniami.

W tej wzruszającej uroczystości, 25 kwietnia 2010 r. uczestniczyło około 70 osób - nie dla wszystkich wystarczyło miejsc siedzących. Po interesującym wprowadzeniu przez dyrektor Instytutu, Iwonę Korgę, pokazano fragment filmu z pogrzebu Marszałka. Potem wyświetlono kilka filmowych obrazów z podobnej uroczystości sprzed 25 lat, a w nich przemówienie córki Marszałka Wandy Piłsudskiej, jego współpracownika, przedwojennego ministra edukacji, twórcy Instytutu Piłsudskiego w Nowym Jorku prof. Wacława Jędrzejewicza, tragicznie zmarłego prezesa Instytutu Stanisława Jordanowskiego i innych działaczy tego okresu.

Mateusz Stefański i Agnieszka Petka recytują wiersze Kazimierz Wierzyńskiego.

W dalszej części, nasi młodzi wolontariusze Agnieszka Petka i Mateusz Stefański zadeklamowali wiersze Kazimierza Wierzyńskiego napisane na okoliczność śmierci Józefa Piłsudskiego. Potem wspaniale zabrzmiały pieśni legionowe wykonane przez znanych nowojorskich śpiewaków: Barbarę Revi i Wojciecha Bukalskiego przy akompaniamentcie Pawła Raczkowskiego. Zebrani wtórowali i ogarnęło wszystkich wzruszenie przy odśpiewaniu na stojąco sławnej pieśni legionowej *My Pierwsza Brygada*.

Paweł Raczkowski, Barbara Revi, Wojciech Bukalski wykonują pieśni legionowe.

To było niezwykle wydarzenie i na długo pozostanie w pamięci uczestniczących osób.

Na prośbę Instytutu, w dniu 12 maja w 75 rocznicę śmierci Marszałka, w Kościele Św. Stanisława Biskupa i Męczennika na 7 ulicy na Manhattanie, została odprawiona msza św. za Jego duszę.

Najciekawsze spotkania filmowe

Więżniarki

W piątek 23 października 2009 r. odbyła się projekcja filmu Piotra Zarębskiego pt. *Więżniarki*. Bohaterkami tego dokumentu są kobiety skazane w stanie wojennym na wieloletnie wyroki. Pokaz poprzedzony został 30-minutowym koncertem Tadeusza Sikory - barda Solidarności, laureata nagrody Radia Wolna Europa. Po projekcji odbyło się spotkanie z udziałem reżysera Piotra Zarębskiego oraz dwóch bohaterek filmu: Jolanty Wilguckiej-Hoppe i Ewy Kubasiewicz-Houee.

Gry Wojenne

Bohaterem filmu *Gry Wojenne* jest pułkownik Ryszard Kukliński, który w latach 1971-1981 przekazał na Zachód ponad 40 tys. stron najbardziej tajnych dokumentów Układu Warszawskiego. *Gry wojenne* to film o nim, ale bez niego przed kamerą. Właściwie tak, jak chciał sam Kukliński, który mówił - *historia mnie osądzi, a ja nie chcę zrobić nic, co mogłoby na to wpłynąć*.

Film jest wynikiem blisko pięcioletniej pracy reżysera Dariusza Jabłońskiego i ekipy filmowej; wypowiadają się w nim najważniejsi świadkowie działalności pułkownika Kuklińskiego z USA, Rosji i Polski, prezentowane są również unikalne dokumenty dotyczące pułkownika oraz okresu, w którym działał, odtajnione przez twórców filmu.

Film ten otwierał w dniu 16 listopada Międzynarodowy Festiwal Filmów Dokumentalnych IDFA 2009 r. w Amsterdamie. Pierwszy raz w swojej historii festiwal ten rozpoczął film produkcji polskiej.

Towarzysz Generał

Dokument demaskujący sylwetkę generała Wojciecha Jaruzelskiego, jego karierę oraz fakty z życia do tej pory prawie nieznaną został wyświetlony w Instytucie w piątek 12 marca 2010 r.

Film przedstawia historię człowieka wzbudzającego niezmiennie kontrowersje w Polsce. Autorzy pokazują całą drogę kariery generała Wojciecha Jaruzelskiego - od zesłania na Syberię poprzez karierę w PRL-u i stan wojenny, aż do objęcia urzędu prezydenckiego w III RP. Dokument ujawnia nieznaną dotąd informacje, które jego realizatorzy zdobyli w moskiewskich archiwach radzieckiego wywiadu. Tym sposobem odkrywamy nieznaną dotąd oblicze generała Jaruzelskiego. W spotkaniu uczestniczyło ponad 60 osób. Na spotkaniu byli obecni: Aleksandra Gruziel – montażystka i występujący w filmie Piotr Gontarczyk - znany historyk. Po projekcji była ożywiona dyskusja i wiele pytań skierowanych do Piotra Gontarczyka.

Honor Generała

Film *Honor Generała* w reżyserii Joanny Pieciukiewicz to poruszający dokument przedstawiający historię generała Stanisława Sosabowskiego i Pierwszej Samodzielnej Brygady Spadochronowej, którą dowodził podczas II wojny światowej. Brygada ta miała być zrzucona do okupowanej Polski, jednak została włączona do alianckich sił zbrojnych i wzięła udział w krwawej bitwie pod Arnheim w Holandii. Kozłem ofiarnym tej nieudanej operacji militarnej stał się generał Sosabowski. Bernard Montgomery, marszałek brytyjski, odebrał mu dowództwo nad Brygadą. W czasach powojennych generał był pracownikiem fizycznym w fabryce.

Film opowiada o ponad 60-letniej walce o przywrócenie honoru generała Sosabowskiego i jego żołnierzy. To Holendrzy przywrócili jemu i jego

brygadzie dobre imię. Trzeba było pokonać wiele trudności, aby generałowi pośmiertnie przyznać holenderski Order Brązowego Lwa. Królowa Beatrix odznaczyła sztandar jego brygady najwyższym holenderskim odznaczeniem wojennym Orderem Wojskowym im. Króla Wilhelma I.

Udział w konferencjach

Konferencja Muzeów, Archiwów i Bibliotek w Montresor

W dniach 10 do 13 września 2009 r. Iwona Korga i Marek Zieliński uczestniczyli w 31 sesji *Stalej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie*. Konferencja odbyła się w zamku Montresor, polskiej posiadłości w miasteczku o tej samej nazwie zlokalizowanym w dolinie rzeki Indrois. Zamek ten, pochodzący z XI wieku, zakupiony został w roku 1849 r. dla Xawerego Branickiego przez jego matkę Różę z Potockich i jest dotąd w rękach ich potomków. Mieści się w nim piękna kolekcja obrazów, biblioteka z cennymi starodrukami i małe archiwum. Uczestnicy konferencji zostali przyjęci bardzo serdecznie przez rodzinę zamieszkującą zamek i spędzili prawie 3 dni na sesjach naukowych oraz spotkaniach dotyczących działalności poszczególnych organizacji.

Jadwiga Kowalska z Instytutu Generała Sikorskiego w Londynie i dr Iwona Korga.

Oprócz pracowników trzynastu polskich muzeów, archiwów i bibliotek na świecie, jako zaproszeni goście przybyli przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych i wielu innych organizacji kultury i sztuki w Polsce i we Francji. Do zebranych gości przemawiał ambasador Rzeczypospolitej we Francji, Tomasz Orłowski.

Przedstawiciele Instytutu wygłosili podczas konferencji referaty: Iwona Korga opowiedziała o pierwszych ambasadorach polskich w USA, a

prezentacje na temat digitalizacji zasobów archiwalnych przedstawił Marek Zieliński. Obydwa wykłady spotkały się z dużym zainteresowaniem. Okazało się, że w zamku znajduje się portret matki księcia Kazimierza Lubomirskiego, pierwszego posła RP w USA. Dowiedzieliśmy się też, że wiele organizacji przeprowadza albo planuje digitalizację swoich zbiorów i wykorzystaliśmy tę okazję do nawiązania kontaktów i wymiany doświadczeń. Kolejna, trzydziesta druga sesja konferencji, odbędzie się w 2010 r. w Warszawie.

Konferencja „Emigracja a środowiska kultury niezależnej w kraju”

Dr Iwona Korga, dyrektor Instytutu, została zaproszona przez Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku na konferencję naukową *Emigracja a środowiska kultury niezależnej w kraju*, która się odbyła w dniach 25-26 marca 2010 r. w Gdańsku. Dr Korga wygłosiła wykład zatytułowany *Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce jako ośrodek wspierania nauki i kultury polskiej w USA i w kraju*. W konferencji, oprócz przedstawicieli Instytutu Piłsudskiego, brali udział przedstawiciele organizacji polonijnych ze Szwecji, Danii, Wielkiej Brytanii i Niemiec. Udział wzięli również liczni naukowcy, działacze, politolodzy i historycy z IPN i innych instytucji.

Konferencja, która odbyła się w Ratuszu Staromiejskim w Gdańsku, została otwarta przez prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr Janusza Kurtykę. Jeden z najciekawszych referatów wygłosiła Irena Lasota, działaczka opozycyjna, członek Rady Instytutu Piłsudskiego w Ameryce w latach 80-tych, założycielka i dyrektor Institute for Democracy in Eastern Europe (IDEE) w Waszyngtonie.

Szczególnym problemem poruszonym przez zaproszonych gości była kwestia działalności wydawniczej w krajach zachodnich na rzecz Polski, pomoc finansowa i organizacyjna dla środowisk Kultury Niezależnej w Polsce.

Konferencja, bardzo sprawnie zorganizowana, z udziałem wielu znanych badaczy, działaczy i przedstawicieli instytucji krajowych zajmujących się studiami naukowymi nad emigracją polską, przyczyniła się do wymiany doświadczeń, zawiązania przyjaźni a przede wszystkim zapoczątkowania badań nad tym mało znanym tematem z najnowszej historii Polski.

Wykłady na Wydziale Politologii Uniwersytetu w Opolu

Krzysztof Langowski, członek Rady Instytutu, wygłosił w dniu 9 marca 2010 r. wykład na temat historii i działalności naszej placówki w ramach programu trzeciego i czwartego roku Wydziału Politologii na Uniwersytecie w Opolu. Wykład ten ilustrowany filmem o Instytucie autorstwa Krzysztofa Story z Fundacji Lux Veritatis wygłoszony dla dwóch oddzielnych grup studentów spotkał się z dużym zainteresowaniem. K. Langowski został zaproszony przez prof. Wiesławę Piątkowską-Stepaniak, która jest dyrektorem Departamentu Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej na Uniwersytecie w Opolu.

Spotkania w Polish-American Business Club

Na zaproszenie prezesa Polish-American Business Club (PABC), pana Adama Bąka przedstawiciele Instytutu wzięli udział w dwóch zebraniach klubu, które odbywają się w siedzibie Fundacji Kościuszkowskiej. Szóstego sierpnia 2009 r. wiceprezes dr Marek Zieliński, któremu towarzyszyła Jolanta Szczepkowska (asystent prezesa), opowiedział zebranim o Instytucie, jego historii, działalności i planach na przyszłość. Prezentacja ta spotkała się z dużym zainteresowaniem. W następnym spotkaniu 31 marca 2010 r. brali udział Magda Kapuścińska i Marek Zieliński. W rozmowach kulturalowych z polskimi przedstawicielami biznesu omawiane były plany wspólnych działań i pomocy dla Instytutu. Mamy nadzieję na dalsze kontakty z tą ważną organizacją polonijną.

Kalendarium wydarzeń

Wizyty

W okresie sprawozdawczym Instytut odwiedziło ponad 100 osób z Polski i Stanów Zjednoczonych. Wśród nich byli:

Maj 2009 r. – Marian Krzyżowski, Dyrektor Institute for Research on Labor, Employment and Economy, University of Michigan

Czerwiec 2009 r. – dr Sławomir Cenckiewicz, historyk

Lipiec 2009 r. – prof. Władysław Banaszak, prawnik, przewodniczący Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów

Sierpień 2009 r. – Renata Wąsowska, Filmotechnika Narodowa

Październik 2009 r. – Maciej Płażyński, prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”;

- Aleksander Graf Pruszyński, działacz emigracyjny;

- goście wygłaszający referaty podczas sympozjum pt. ” Polonijny Nowy

Jork”: Konsul Generalny RP Krzysztof W. Kasprzyk, dr Czesław

Radosław Święs, dr Teofil Lachowicz, o. Michał Czyżewski, prof.

Zbigniew Sibiga, Janusz Zastocki, dr Krystyna Piotrowska-Breger;

- Pior Zarębski - reżyser, Ewa Kubasiewicz-Houee i Jolanta Wilgucka-

Hoppe - działaczki "Solidarności" oraz Tadeusz Sikora - bard Solidarności

Listopad 2009 – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN) Tomasz Merta i Dyrektor Departamentu

Janusz Kurtyka, prezes Instytutu Pamięci Narodowej, wraz ze współpracownikami: dr Łukaszem Kamińskimi, dr Zbigniewem Nawrockimi, dr Grzegorzem Berendi, Aleksandrą Namysło, Markiem Sosnkowskim oraz członkowie Rady Instytutu.

Pani Konsul Ewa Junczyk-Ziomecka podczas swojej pierwszej wizyty w Instytucie.

Dziedzictwa Kulturowego – Jacek Miler, pani Katarzyna Tomczyńska-Zdulska (MKiDN);

- Dariusz Jabłoński – reżyser filmowy

Grudzień 2009 – Spotkanie z delegacją IPN-u

Styczeń 2010 – Pożegnanie Konsula Generalnego RP Krzysztofa W. Kasprzyka

Luty 2010 – Jacek Pałkiewicz, podróżnik, dziennikarz

Marzec 2010 – dr Piotr Gontarczyk, historyk w Instytucie Pamięci Narodowej oraz Aleksandra Gruzziel, montażystka filmów;

- Konsul Generalna RP Ewa Junczyk-Ziomecka rozpoczynająca swoją misję w Nowym Jorku

Kwiecień 2010 r. – Irena i Jacek Janiszewscy z Norwegii.

Wydarzenia, spotkania i prelekcje:

- 1 kwietnia 2009 r. – Prezentacja i wystawa unikalnych fotogramów pt. Historia Patriotycznych Grobów Wielkanocnych w Kościele Akademickim Św. Anny w Warszawie
- 25 kwietnia 2009 r. – Prezentacja Witolda J. Ławrynowicza pt. *Nieznane początki wojny polsko-sowieckiej. Rok 1919*
- 16 maja 2009 r. - Symposium *90-lecie nawiązania stosunków dyplomatycznych pomiędzy Polską i Stanami Zjednoczonymi.*
- 13-14 czerwca 2009 r. – Stoisko informacyjne Instytutu podczas Zjazdu Polskiego Instytutu Naukowego – udział wzięł Zarząd Instytutu
- 17 października 2009 r. - Symposium *Polonijny Nowy Jork*
- 3 lipca 2009 r. – Nagranie dla Telewizji TRWAM
- 6 listopada 2009 r.- Uroczysta Gala Nagród 2009
- 14 listopada 2009 r. - Kiermasz Książki i Dzień Otwarty Instytutu
- 18 listopada 2009 r. - Wizyta Klubu Seniora „Krakus”
- 5 grudnia 2009 r. – Gwiazdka Instytutu – przyjęcie świąteczne
- 9 grudnia 2009 r. – Konrad Paduszek - prelekcja w siedzibie Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce pt. *Polski wywiad wojskowy w dwudziestoleciu międzywojennym*
- 19 grudnia 2009 r. – Spotkanie publiczności z przedstawicielami Instytutu Pamięci Narodowej w składzie: dr Łukasz Kamiński (dyrektor Biura Edukacji Publicznej), dr Zbigniew Nawrocki (dyrektor Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów), dr Grzegorz Berendt, Aleksandra Namysłó, Mikołaj Księżyk, Marek Sosnkowski.
- 15 stycznia 2010 r. – Spotkanie i pokaz filmowy (film pt. *Piwko dla niedźwiedzia*) i prelekcja w Klubie Seniora „Krakus” na Greenpoint – prowadzenie Iwona Korga

6 lutego 2010 r. – Dr Iwona Korga wzięła udział w studniówce klas maturalnych Szkoły Kultury i Języka Polskiego w Maspeth, NY. Instytut Piłsudskiego ufundował nagrody książkowe dla maturzystów

27 lutego 2010 r. – Promocja książki autobiograficznej dr Józefa Kutrzeby pt. *The contract: a life for a life*

13 marca 2010 r. – Prelekcja Witolda Ławrynowicza pt. *Początki polskiej broni pancерnej*

30 marca 2010 r. – Wykonywanie pisanek z udziałem malarki Ismeny Hankiewicz

13 kwietnia 2010 r. – Wspomnienie o Prezydencie RP Lechu Kaczyńskim i Pierwszej Damie oraz o wspaniałych

przyjaciołach Instytutu, którzy tragicznie zginęli katastrofie samolotu 10 kwietnia 2010 r.;

Projekcja filmu dokumentalnego pt. *Jan Paweł II: człowiek, który zmienił świat.*

25 kwietnia 2010 r.

-Uroczyste obchody 75 rocznicy śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego

w

Iwona Korga i Jola Szczepkowska pomagają wybrać technikę wykonania pisanek.

Kino Ziuk

25 marca 2009 r. – dwa filmy dokumentalne: *Bezpieka – pretorianie komunizmu* i *Zawód – Prymas Polski*

15 kwietnia 2009 r. – film *Bezpieka – pretorianie komunizmu – część I i II*

6 maja 2009 r. – film *Piwko dla niedźwiedzia* w reżyserii Marii Dłużewskiej

10 czerwca 2009 r. – film *Solidarność, Solidarność*

24 czerwca 2009 r. - film *Solidarność* w reżyserii Piotra Zarębskiego

24 września 2009 r. – film fabularny pt. *Pułkownik Kwiatkowski*

23 października 2009 r. - film *Więźniarki* w reżyserii Piotra Zarębskiego, obecne były bohaterki filmu, reżyser, bard Andrzej Sikora

24 października 2009 r. – film *Więźniarki* w galerii Kuriera Plus

24 listopada 2009 r. – film fabularyzowany *Piłsudski*

7 grudnia 2009 r. – film *Gry Wojenne* Dariusza Jabłońskiego

7 stycznia 2010 r. – filmu *Honor Generała*

16 lutego 2010 r. – film *Daleko od okna*

12 marca 2010 r. – *Towarzysz General*, film dokumentalny z udziałem montażystki Aleksandry Gruzziel i dr Piotra Gontarczyka

Współpraca z Polonijnym Klubem Podróżnika:

8 kwietnia 2009 r. - prelekcja Edwarda Bochnaka *RIO BENI Amazońska Autostrada*

30 września 2009 r. - prelekcja Marka Żołądka pt. *W drodze po koronę ziemi*

9 lutego 2010 r. - prelekcja Jacka Pańkiewicza pt. *Sztuka podróżowania*

Działalność edukacyjna

Konkursy

9 maja 2010 r. - finał historycznego konkursu międzyszkolnego pt. *Poeci polscy o Ojczyźnie* organizowanego przez Centralę Polskich Szkół Doksztalających, Polską Szkołę Doksztalającą w Clark, NJ. Instytut reprezentowała Iwona Korga.

Instytut od 2005 r. funduje nagrody dla uczniów- finalistów konkursu dzięki grantowi Senatu RP przy współpracy fundacji „Semper Polonia”.

Wizyta uczniów szkoły średniej w Instytucie

Iwona Korga z uczniami szkoły CITYterm at The Masters School

6 kwietnia 2010 r. w Instytucie gościła 6-osobowa grupa uczniów szkoły średniej CITY Term at The Masters School wraz z nauczycielem Jason Hult,

którzy podczas jednego szkolnego semestru poznają miasto Nowy Jork. W ramach programu znajduje się temat dotyczący polskiej grupy etnicznej zamieszkującej Nowy Jork.

Młodzież poznała w Instytucie historię polskiej emigracji w Ameryce a szczególnie w Nowym Jorku oraz zapoznała się z działalnością naszej placówki.

W grupie znajdowali się uczniowie z Teksasu, Bostonu i okolic Nowego Jorku, którzy zadawali interesujące pytania i wykazali duże zainteresowanie polską tematyką. Lekcję historii poprowadziła Iwona Korga.

Wybrane artykuły

Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce jako ośrodek wspierania nauki i kultury niezależnej w kraju w latach 80-tych

Dr Iwona Draj Korga

Fragment wystąpienia na konferencji Instytutu Pamięci Narodowej – „Emigracja a środowiska kultury niezależnej w kraju”- Gdańsk 25-26 marca 2010 r.”

Z początkiem lat 80-tych najbardziej znaczącą formą popularyzacji Kultury Niezależnej były spotkania z jej twórcami. Instytut Piłsudskiego w Ameryce organizował spotkania i dyskusje. W okresie 1979-1989 odbyło się 106 spotkań w siedzibie Instytutu, salach Fundacji Kościuszkowskiej i Polskiego Instytutu Naukowego. Były to spotkania z zakresu najnowszej historii Polski, promocje książek, panele dyskusyjne i wieczory autorskie. Główną organizatorką spotkań była Magda Kapuścińska.

Jednocześnie w tym okresie odbyły się trzy sesje naukowe, w 1974 na Columbia University pt. *Poland Between German and Russia*, 11 listopada 1987 – pt. *The Restoration of the Polish State in 1918*, i 18 maja 1985 akademie z okazji 50 rocznicy śmierci Józefa Piłsudskiego z udziałem dr Wandy Piłsudskiej.

Prelegentami spotkań w stanie wojennym byli przedstawiciele polskiej emigracji politycznej w USA i działacze Instytutu Piłsudskiego, wśród nich prof. Waclaw Jędrzejewicz, Stefan Korboński, Jan Karski, prof. Tadeusz Świętochowski. Spotkania rozpoczęły się serią wykładów z najnowszej historii

Profesor Waclaw Jędrzejewicz i Magda Kapuścińska

Polski wygłaszanych przez profesora Jędrzejewicza. Poprzedzał je piętnastominutowy przegląd aktualnych wydarzeń w Polsce, prezentowany przez dr Piotra Naimskiego. Na przełomie 1982/83 odbyło się 12 takich wykładów.

Celem ilustracji poruszanych zagadnień przedstawiam listę gości i wygłoszone przez nich tematy:

6 stycznia 1984 r. znany opozycjonista, twórca opozycyjnej organizacji ROBCiO, Wojciech Ziemiński wygłosił wykład pt. *Ruch niepodległościowy w Polsce pojałtańskiej*

16 marca 1984 r. – prof. Władysław Bartoszewski mówił o *Rozwoju polskiej tradycji niepodległościowej*

2 lutego 1985 r. – Władysław Siła-Nowicki – przedstawił *Aktualne wydarzenia w Polsce*

27 kwietnia 1985 r. – Maciej Iłowicki wygłosił prezentację zatytułowaną *Deprawacja świadomości społecznej w PRL*

18 stycznia 1986 r. – Andrzej Czuma mówił o *Programach polskich ruchów wolnościowych lat 60-tych i 70-tych*

13 maja 1988 r., Czesław Bielecki, przedstawił prezentację pt. *Społeczeństwo obywatelskie*

16 czerwca 1989 r. - Anna Walentynowicz mówiła o *Położeniu politycznym Kraju w obecnej chwili*.

Instytut Piłsudskiego gościł także: Mirosława Chojeckiego, Adama Winklera, Leszka Moczulskiego, red. Macieja Kozłowskiego, Romualda Szeremietiewa, Andrzeja Gwiazdę, Kornela Morawieckiego, Ewę Kubasiewicz, Jacka Fedorowicza, Mariana Jurczyka i Andrzeja Krzysztofa Kunerta.

Spotkania z przedstawicielami polskiej opozycji możliwe były, w dużej mierze, dzięki stypendiom. Od 1982 r. Instytut otworzył specjalny program stypendialny finansowany dzięki pomocy Fundacji Alfreda Jurzykowskiego w Nowym Jorku oraz Fundacji Barbary Piaseckiej-Johnson w Jasnej Polanie. Stypendia otrzymywali głównie naukowcy młodszej generacji jak Andrzej Krzysztof Kunert, Władysław Walendziak, Antoni Lenkiewicz, Andrzej Ostojka-Owsiany, Sławomir Radoń, Włodzimierz Suleja i wielu innych. Prace naukowe stypendystów zaowocowały całą plejadą publikacji naukowych, a także nawiązaniu kontaktów między Instytutem a polskimi badaczami. W wielu wypadkach trwają do dziś.

Prezes Instytutu Stanisław Jordanowski i profesor Waclaw Jędrzejewicz.

W tym czasie niezwykle popularne w Instytucie były drugie śniadania, podczas których dyskutowano i wymieniano poglądy.

Za zakończenie okresu wspierania twórców Kultury Niezależnej należy uznać przełom z 1989, Okrągły Stół i wybory parlamentarne i prezydenckie. W Instytucie Piłsudskiego zaczęli gościć przedstawiciele władz Polski. Zanim to nastąpiło we wrześniu 1990 r. wizytę w Instytucie złożył Prezydent RP na uchodźstwie Ryszard Kaczorowski. Ta symboliczna wizyta kończyła okres, kiedy Instytut Piłsudskiego w Ameryce nie utrzymywał kontaktów z władzami PRL i stał na straży niepodległości Polski.

26 marca 1991 Instytut odwiedził demokratycznie wybrany Prezydent RP Lech Wałęsa z żoną a 14 kwietnia 1992 w Instytucie gościł Jan Olszewski – Premier RP.

Prezes Instytutu Stanisław Jordanowski witając Prezydenta RP powiedział: *Celem naszym było i jest rzetelne badanie źródeł historycznych i dostarczanie materiałów tym, którzy prostowali historię polską fałszowaną przez komunistów (...) Akcji politycznej nie prowadziliśmy, tym niemniej zawsze podkreślaliśmy nasze niepodległościowe stanowisko. Daliśmy temu publiczny wyraz w 1945 r., gdy zniszczone zostało zwycięstwo czy w 1981 roku, gdy komunizm siłą próbował zniszczyć „Solidarność”.*

Serce Paderewskiego

Danuta Piątkowska

„Cieszyłem się swoim powodzeniem. (...) Wiedziałem też, że już pokochałem Amerykę”.

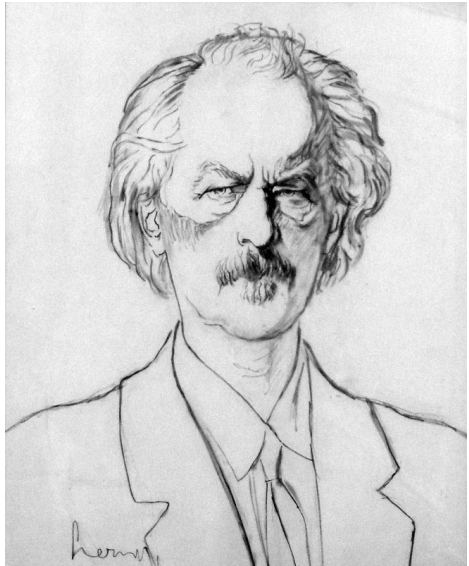
Ignacy J. Paderewski, Pamiętniki,
spisała Mary Lawton, Kraków 1967

Po raz ostatni Ignacy Jan Paderewski przyjechał do Ameryki 6 listopada 1940 r.

Zatrzymał się, jak zwykle, w hotelu Gotham (przy 5 Alei i 55 Ulicy; dzisiaj nie istnieje), jednak kilka tygodni później przeniósł się do tańszego Buckingham przy 6 Alei i 57 Ulicy. Brakowało pieniędzy.

Pomimo wieku Ignacy Paderewski był bardzo aktywny. Starał się przekonać Amerykanów, by pośpieszyli z wsparciem dla Brytyjczyków. Radiowa sieć Columbia przekazała ten apel 8 grudnia. W trakcie audycji u prezydenta Franklina D. Roosevelta prosił o interwencję w sprawie Polaków we Francji pod rządami Vichy. Już w listopadzie polonijna prasa weterańska opublikowała odezwę Paderewskiego *Do Wychodźstwa*, w której przedstawiał powody swego przyjazdu i nawoływał do ofiarnej pomocy dla Polski.

Uporczywe wysiłki propagandowe i dyplomatyczne przynosiły niewspółmiernie mizerne efekty. W Palm Beach na Florydzie, dokąd Ignacy J. Paderewski wyjechał w styczniu 1941 r., uciekając przed przykrą nowojorską zimą, spotkał się z gen. Władysławem Sikorskim i Stanisławem Mikołajczykiem. Spędzili razem święta wielkanocne, dyskutując nad sposobami uzyskania dla Polski większej pomocy od Ameryki. Sytuacja polityczna komplikowała się jednak. Możliwości sterowania jej rozwojem były mniej niż nikiel w porównaniu do okresu I wojny światowej, kiedy autorytet Paderewskiego sprawił, że dla sprawy polskiej udało mu się pozyskać szereg wpływowych osobistości, wśród nich doradcę prezydenta, płk. Edwarda House'a, a także prezydenta Thomasa W. Wilsona.

Autor: Zdzisław Czernański, Galeria Instytutu

Autorytet z tamtych lat i legenda wielkiego wirtuoza nie wystarczały, by sterować zawiłymi meandrami polityki lat 40.

W maju 1941 r. Ignacy J. Paderewski powrócił do Nowego Jorku. Ciągłe czynny wyraźnie tracił jednak siły. Jego siostra Antonina Wilkońska, zaprzyjaźnieni Sylwin i Aniela Strakaczowie odradzali mu wyjazd do Oak Ridge, NJ, gdzie 22 czerwca miał spotkać się z „błękitnymi weteranami“. Czerwiec owego roku był bardzo upalny. Nieprzyjazne, spowite gorącem i wilgocią miasto zabierało resztki energii starego człowieka. Tymczasem dzień wcześniej Niemcy uderzyli na Związek Radziecki. Całą noc Paderewski w towarzystwie Strakacza, wtedy jego sekretarza i konsula polskiego w Nowym Jorku, słuchał komunikatów radiowych. Następnego dnia, w niedzielę pojechał do Oak Ridge. Wygłosił długą, płomienną mowę. Świadkiem pamiętnego, nasyconego patriotyzmem, spotkania Paderewskiego z Polonią na polance Zjednoczenia Polsko Narodowego w Oak Ridge był Joseph C. Radzik, policjant polskiego pochodzenia w nowojorskiej policji (NYPD - New York Police Department), wówczas pełniący służbę ochrony Paderewskiego. W liście skierowanym do o. Lucjusza Tyrasińskiego 29 czerwca 1986 r., dniu dedykacji urny z sercem pianisty w Amerykańskiej Częstochowie, wspominał tamto wydarzenie jako jedno z największych w jego życiu. „To know him, or to know

about him, was to love him. As an American of Polish descent he was a great inspiration to me with regard to my Polish heritage”, refleksyjnie konstatawał Joseph C. Radzik. Stary Mistrz wzruszał polskie serca drzemiące w zamerykanizowanych generacjach dawnych imigrantów. Te pokolenia utożsamiały się, respektując swoje dziedzictwo, z Ameryką, ale „błękitni weterani“ należeli do przeszłości. W zmienionej konstelacji politycznej lat 40. nie mogli być głównymi bohaterami.

Spiekota i emocje towarzyszące spotkaniu na polance w Oak Ridge, zimny napój wypity dla ochłodzenia się, spowodowały katastrofalne następstwa. Rozwinęło się zapalenie płuc. Tydzień trwała nierówna walka. Ignacy Jan Paderewski zmarł w kraju, który pokochał odwzajemnioną miłością, w swoim pokoju hotelowym o godzinie 11:00 rano w niedzielę 29 czerwca 1941r. Pochowany został z honorami wojskowymi, za zgodą prezydenta Franklina D. Roosevelta, na amerykańskim Cmentarzu Narodowym w Arlington. Tymczasowa mogiła znajdowała się nieopodal Mausoleum Grobu Nieznanego Żołnierza. Jeszcze w 1986 r. podczas zwiedzania nekropolii, odwiedziłam grób polskiego pianisty. Wtedy ciągle nie było wolnej Polski i wobec tego nie można było myśleć o zorganizowaniu Jego powrotu do Ojczyzny, gdzie chciał spocząć. Nastąpiło to dopiero w 1992 roku. Dokładnie w 51 rocznicę śmierci artysty, na pokładzie amerykańskiego samolotu wojskowego, szczątki I. J. Paderewskiego przewieziono do Polski. Do 4 lipca trwały uroczystości pogrzebowe, najpierw na Zamku Królewskim w Warszawie, potem w Poznaniu i ponownie w stolicy, w kościele św. Krzyża, skąd w dniu amerykańskiego święta narodowego niepodległości (Independence Day), wyruszyła procesja do katedry św. Jana. Tam, po mszy żałobnej z udziałem prezydentów - George'a Busha i Lecha Wałęsy, Paderewski pochowany został w krypcie katedry. Spoczął obok Henryka Sienkiewicza.

Długo nikt nic nie wiedział o sercu. Nawet o tym, że oddzielono je od ciała. Zupełnie przypadkowego odkrycia dokonał Conrad J. Wycka podczas zwiedzania, wraz ze swoim szwagrem Henrykiem Archackim, nowojorskiego cmentarza Cypress Hill (Cyprysowe Wzgórze). Zarówno groby nekropolii, jak i zbudowane w 1926 r. mauzoleum stały się celem ich wycieczki w dniu amerykańskiego święta pamięci narodowej (Memorial Day), przypadającego zawsze w ostatni poniedziałek maja i zwyczajowo rozpoczynającego letni sezon. Był 1959 rok. Fascynacja obiektem wiodła odkrywcę, co miało się wkrótce okazać, w coraz dalsze korytarze. W niszy numer 25 bocznej nawy, oznaczonej literą „G“, widniała mała marmurowa płyta z nazwiskiem; **Ignacy Jan Paderewski**, oraz rokiem urodzin i śmierci: **1860 -1941**. Szczęśliwy zbieg okoliczności. Sprawę wziął w swoje ręce Henryk Archacki, wydawca, dziennikarz, artysta grafik, wybitny działacz i historyk Polonii, gorący miłośnik polskości. Zanim nadał jej szerszy rozgłos, zweryfikował odkrycie i ustalił kilka faktów niezwykłej historii.

Tuż przed śmiercią Ignacy J. Paderewski ustnie przekazał siostrze, Antoninie Paderewskiej Wilkońskiej, towarzyszącej bratu do ostatnich chwil życia, swą wolę, by pochowano go w wolnej Polsce, a jego serce pozostawiono w Ameryce. Pogrzebem mistrza Paderewskiego zajął się Jan Smoleński, właściciel renomowanego domu pogrzebowego w Greenpoint, przy 1044 Manhattan Avenue, ale także wiceprezes (od 1929 r.), a następnie prezes (1942-1953) Zjednoczenia Polsko Narodowego, przez szesnaście lat również poseł w izbie niższej stanowego parlamentu w Albany, NY, człowiek zamożny i wpływowy. We wspomnieniach nadmienił: „Do najważniejszych uroczystości, które organizowałem, należał manifestacyjny pogrzeb w Nowym Jorku, wraz z przewiezieniem zwłok do Waszyngtonu, ś. p. Ignacego Paderewskiego“. Jan Smoleński, zgodnie z przekazaną mu przez A. Wilkońską wolą jej brata, usunął serce zmarłego, zabalsamował je i czekał na dalsze dyspozycje. Te nie nadchodziły. Cztery miesiące bowiem po odejściu brata, 6 listopada 1941 r. zmarła Antonina Wilkońska. Urna z sercem Paderewskiego nadal stała w domu pogrzebowym Smoleńskiego. Czas uciekał. Rósł niepokój, co zrobić z tym sercem? Jan Smoleński podjął ostatecznie decyzję umieszczenia go w mauzoleum cmentarza Cypress Hill. Dokument nr 222146, udostępniony Henrykowi Archackiemu przez opiekuna mauzoleum Louisa Worthingtona, zawierał wszystkie fakty związane ze zdeponowaniem tam serca Paderewskiego 21 grudnia 1945 r., łącznie z pozwoleniem nr 1528 na tranzyt z domu pogrzebowego, opatrzony datą 18 grudnia 1945 r. Koszt wyniósł 25 dolarów. Jan Smoleński nie nagłośnił sprawy, a po jego śmierci 31 maja 1953 r. nikt nie znał miejsca pochowania serca wielkiego pianisty, aż do przypadkowego odkrycia sześć lat później.

Mała nisza w mauzoleum na Cypryswym Wzgórzu była jeszcze długi czas miejscem spoczynku serca Paderewskiego. Henryk Archacki daremnie poszukiwał innego, godnego i emocjonalnie bliższego Polonii.

Kongres Polonii Amerykańskiej, poinformowany o wszystkim w 1983 r. (choć pierwszy raz w 1966 r., ale wówczas nie podjął żadnych kroków, podobnie jak i nowojorska Fundacja Kościuszkowska), dopiero trzy lata później powołał Komitet Serca Paderewskiego, którego przewodniczącym mianował Henryka Archackiego. Mijała właśnie kolejna rocznica urodzin pianisty. Najlepszym miejscem dla serca jawiła się Amerykańska Częstochowa w Doylestown, PA. Entuzjazm Archackiego podzielali inni członkowie komitetu. Otrzymali pełną aprobatę o. Lucjusza Tyrasińskiego, paulina, który w korespondencji z Archackim napisał: „Narodowe Sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej jest zaszczycone i szczęśliwe, że może przyjąć serce Paderewskiego“. Amerykańska Częstochowa była gotowa do tego aktu. A on pojawiał się w najlepszym czasie. Niemal wyreżyserowanym. Po latach niemocy sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej rozkwitało. Nabierało głębokiego charakteru duchowego centrum Polonii, dla której zawsze było serce wielkiego Polaka. I teraz do niej wracało. Mieściło się w dłoniach zakonnika.

Lekkie, skurczone, z wyraźnie zarysowaną siatką wyschniętych, opasujących je naczyń krwionośnych. Przykuło uwagę skupionych wokół niego osób. Emocje zdominowało wzruszenie. Odnaleziona urna z sercem Ignacego Jana Paderewskiego naprawdę je zawierała.

W sobotę, 21 czerwca 1986 r. urna została przywieziona do Johnson Atelier Technical Institute of Sculpture w Mercerville, NJ, do pracowni rzeźbiarza Andrzeja Pityńskiego. Tam, siedmioosobowa komisja, którą tworzyli: Henryk Archacki, przewodniczący Komitetu Serca Paderewskiego, pułkownik Anthony K. Podbielski, wiceprzewodniczący, o. Lucjusz Tyrasiński, dyrektor i kustosz sanktuarium maryjnego w Doylestown, Andrzej Pityński, Stanisława Peczynska Dziekanowski, Jerzy Koss i Malina Stadnik, dziennikarka „Nowego Dziennika“, zdecydowała, że trzeba rozwinąć grube zwoje bandaży z gazy, by przekonać się, co kryją. Nie było wątpliwości. Zabalsamowane, kruche serce wielkiego Polaka dokonywało ostatniego etapu swej niezwyklej wędrówki. Ponownie otulone świeżą gazą, poświęcone przez o. Lucjusza, wraz z dokumentem świadków wydarzenia, umieszczono i zalutowano w urnie-
płaskorzeźbie wykonanej przez Andrzeja Pityńskiego. Dzieło godne Mistrza. Brązowy odlew polskiego orła w koronie z rozpiętymi skrzydłami, oparty na kompozycji koła o średnicy 120 cm i grubości 22, 5 cm, przedstawia w centralnym punkcie ekspresyjną twarz Paderewskiego sklonioną nad położonym sercem, spoczywającym na fragmencie klawiatury fortepianu. Tego samego dnia przewieziono tę urnę do Amerykańskiej Częstochowy i przytwierdzono do marmurowej ściany wschodniej części westibulu świątyni. Uroczystość odsłonięcia i dedykacji odbyła się 29 czerwca 1986 r., w czterdziestą piątą rocznicę śmierci Paderewskiego.

Obok wejścia do hotelu Buckingham na zachodniej stronie Manhattanu przy 6 Alei i 57 Ulicy wisi okazała, wykonana w brązie tablica, informująca, że to miejsce było ostatnią rezydencją Ignacego Jana Paderewskiego (1860-1941), premiera rządu polskiego, wielkiego pianisty, kompozytora i przyjaciela sześciu amerykańskich prezydentów, którego patriotyczne wysiłki spowodowały odzyskanie przez Polskę niepodległości w końcu pierwszej wojny światowej. Paderewski debiutował w Carnegie Hall w czasie pierwszego turnee po Stanach Zjednoczonych w 1891 r. – czytamy dalszą część tablicy – i do śmierci w istotny sposób uczestniczył w życiu kulturalnym Nowego Jorku.

Wydawnictwa i dary rzeczowe

W ciągu ostatniego roku (kwiecień 2009 – maj 2010) do Instytutu napłynęły 243 dary w formie książek, periodyków i zdjęć. Dziękujemy wszystkim ofiarodawcom. Szczególnie podziękowania kierujemy do Jacka Ślusarka, Jerzego Prusa i Wojciecha Adamusa za nadesłanie wielu książek oraz materiałów o tematyce historycznej. Dziękujemy instytucjom polskim takim jak

Instytut Pamięci Narodowej, Biblioteka Narodowa, Narodowe Centrum Kultury oraz Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych za stałe przysyłanie nowości książkowych.

Publikacje

LP	AUTOR	TYTUŁ	DARCZYŃCA
1	Adameczyk Arkadiusz, red.	<i>Józef Piłsudski a parlamentaryzm polski</i>	Biblioteka Narodowa
2	Adameczyk Arkadiusz, red.	<i>Przewrót majowy 1926 r. w relacjach świadków i uczestników</i>	Biblioteka Narodowa
3	Adamski Przemysław	<i>Plk dypl. Walery Ślawek</i>	Związek Strzelecki
4	Andrzejewski Jakub, opr.	<i>Gomułka i inni. Dokumenty z archiwum KC 1948 – 1982</i>	Jack Slusarek
5	Arnold Agnieszka	<i>Kongres niedokończony</i>	Narodowe Centrum Kultury
6	Bartoszewski Władysław	<i>1859 dni Warszawy</i>	Biblioteka Narodowa
7	Bartoszewski Władysław	<i>Doświadczenia lat wojny 1939-1945. Fakty, postawy refleksje</i>	Biblioteka Narodowa
8	Bartoszewski Władysław	<i>Dni walczącej stolicy</i>	Jerzy Prus
9	Bednarek J., Kujawa W., Piekarska A., red.	<i>Solidarni z Rumunią</i>	Instytut Pamięci Narodowej
10	Bednarek J., Leśkiewicz R., red.	<i>Informator o zasobie archiwalnym Instytutu Pamięci Narodowej</i>	Instytut Pamięci Narodowej
11	Berendt Grzegorz, red.	<i>Spoleczność żydowska w PRL przed kampanią antysemicką lat 1967 – 1968 i po niej</i>	Instytut Pamięci Narodowej
12	Błażek P., Jaworski P., Kamiński Ł., red.	<i>Między przymusową przyjaźnią a prawdziwą solidarnością, Część II</i>	Instytut Pamięci Narodowej
13	Bliss Lane Arthur	<i>Widziałem Polskę Zdradzoną</i>	Jack Slusarek
14	Bolanowski J.E.	<i>A New Polish Grammar</i>	Wojciech Adamus
15	Borodyński Piotr	<i>Ucieczki i inne wspomnienia</i>	Piotr Janczuk
16	Borowiec Janusz opr.	<i>Wybory '89 w Polsce południowo – wschodniej w dokumentach SB</i>	Instytut Pamięci Narodowej
17	Bortnik-Dźwierzynska Monika, Niedurny Marcin	<i>Uciekinierzy z PRL</i>	Instytut Pamięci Narodowej
18	Brandys Kazimierz	<i>Charaktery i pisma</i>	Jack Slusarek
19	Branski Wojciech	<i>W górach</i>	Wojciech Brański
20	Brodziej Włodzimierz	<i>Od Poczdamu do Szklarskiej Poręby</i>	Jerzy Prus
21	Brymora Mariusz M.	<i>Embassy of The Republic of Poland in Washington D.C.</i>	Embassy of Poland, Washington DC
22	Budzianowski Ryszard	<i>Batalion KB „Nalęcz” w Powstaniu Warszawskim</i>	Jack Slusarek
23	Bukowski Jerzy, Hnatowicz Roman, Pegiel	<i>Historia kopca Józefa Piłsudskiego 1934-1993 kopca niepodległości -</i>	Biblioteka Narodowa

	Wojciech	<i>mogily mogil</i>	
24	Burzyńska A., red.	<i>Od Unii do Unii. Polskie wizje jednoczenia Europy. Katalog wystawy</i>	Naczelną Dyrekcja Archiwów Państwowych
25	Ceranka, Stępień, red.	<i>Jesteście naszą wielką szansą. Młodzież na rozstajach komunizmu 1944-1989</i>	Instytut Pamięci Narodowej
26	Chojnowski A., Ligarski S., opr.	<i>Twórczość obca nam klasowo</i>	Instytut Pamięci Narodowej
27	Choma-Jusińska Małgorzata	<i>Środowiska opozycyjne na Lubelszczyźnie 1975-1980</i>	Instytut Pamięci Narodowej
28	Chrzanowski Ignacy	<i>Historja literatury niepodległej Polski</i>	Jack Slusarek
29	Chudzik W., Filipiak M., Gołębiwski J., opr.	<i>Biuletyny Komitetu do Spraw Bezpieczeństwa Publicznego</i>	Instytut Pamięci Narodowej
30	Cichoracki Piotr	<i>Droga ku anatemie. Wacław Kostek – Biernacki (1884-1957)</i>	Instytut Pamięci Narodowej
31	Committe of 40-th Anniversary of the Katyn Massacre, Connecticut	<i>The Katyn Forest Massacre 1949-1980</i>	Jack Slusarek
32	Czubiński Antoni	<i>Spory o II Rzeczpospolitą</i>	Jerzy Prus
33	Czubiński Antoni, red.	<i>Józef Piłsudski i jego legenda</i>	Biblioteka Narodowa
34	Dąbrowski, Gontarczyk, Tomasiak, red.,	<i>Marzec 1968 w dokumentach MSW. Tom 2 Kronika Wydarzeń. Część I</i>	Instytut Pamięci Narodowej
35	Domański Paweł, opr.	<i>Tajne Dokumenty Biura Politycznego. Grudzień 1970</i>	Jack Slusarek
36	Drexlerowa A.M.	<i>Poza Krajem</i>	Jacek Miller
37	Drzycimski Andrzej	<i>Skutnik Tadeusz, oprac. „Zapis rokowań gdańskich. Sierpień 1080</i>	Jerzy Prus
38	Dudek Antoni	<i>Zmierzch dyktatury tom I</i>	Instytut Pamięci Narodowej
39	Dunin-Wilczycki Zbigniew	<i>Monte Cassino 1944-1994</i>	Jack Slusarek
40	Dworecki Zbigniew	<i>Poznańskie i Piłsudski</i>	Biblioteka Narodowa
41	Dziurok Adam, red.	<i>Aparat bezpieczeństwa wobec kurii biskupich w Polsce</i>	Instytut Pamięci Narodowej
42	Ford Brian	<i>German Secret Weapons: Blueprint for Mars</i>	Jack Slusarek
43	Forowicz Tadeusz	<i>Etapy życia. Lwów – Wrocław</i>	Jan Forowicz
44	Franaszek Piotr, red.	<i>Naukowcy władzy, władza naukowcom</i>	Instytut Pamięci Narodowej
45	Gałęzowski Marek	<i>Pułkownik Żegota</i>	Instytut Pamięci Narodowej
46	Garlicki Andrzej	<i>Józef Piłsudski 1867-1935</i>	Biblioteka Narodowa

47	Gędek Marek	<i>Atlas historyczny wojen polskich</i>	Biblioteka Narodowa
48	Głowacki Janusz	<i>Moc truchleje</i>	Jack Slusarek
49	Głowacki P., Piasta A., Zawilski P., oprac.	<i>Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim. Informator</i>	Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych
50	Górecki Henryk Mikołaj	<i>Górecki III Symfonia</i>	Narodowe Centrum Kultury
51	Grabowski Waldemar, red.	<i>Protokoły posiedzeń Komitetu Dla Spraw Kraju, Tom 1</i>	Instytut Pamięci Narodowej
52	Gralak Bronisław	<i>Osadnictwo Wojskowe Marszałka Józefa Piłsudskiego na Ziemiach Wschodnich Drugiej Rzeczypospolitej 1920-1939</i>	Biblioteka Narodowa
53	Grynberg Michał, opr.	<i>Pamiętniki z Getta Warszawskiego. Fragmenty i rejestry</i>	Biblioteka Narodowa
54	Halecki Oskar	<i>From Florence to Brest (1439-1596)</i>	Wojciech Adamus
55	Hassel Sven	<i>Więzienie NKWD</i>	Biblioteka Narodowa
56	Holzer Jerzy	<i>Solidarność 1980-1981 Geneza i historia</i>	Jack Slusarek
57	Iranek-Osmecki Kazimierz	<i>Kto ratuje jedno życie...</i>	Instytut Pamięci Narodowej
58	Jacobs Benjamin, Pool Eugene	<i>The 100-Year Secret</i>	Kendall Merriam
59	Jasienica Paweł	<i>The Commonwealth of Both Nations. The Silver Age</i>	Jack Slusarek
60	Jaworski Paweł	<i>Marzyciele i oportuniści</i>	Instytut Pamięci Narodowej
61	Jędrzejewicz, Waław, Cisek Janusz	<i>Kalendarium życia Józefa Piłsudskiego 1867-1935.</i>	Biblioteka Narodowa
62	Kalinka, Bogusław Adam	<i>Józef Piłsudski. Myśli, mowy i rozkazy</i>	Biblioteka Narodowa
63	Kaminski Łukasz, Waligóra Grzegorz, opr.	<i>Kryptonim "Gracze"</i>	Instytut Pamięci Narodowej
64	Karkowska Ewa	<i>Szkice z pamięci</i>	Narodowe Centrum Kultury
65	Kersten Krystyna	<i>Jalta w polskiej perspektywie</i>	Jack Slusarek
66	Kietliński Marek	<i>Na fali października 1956 roku</i>	Marek Kietliński
67	Kietliński Marek	<i>Szkice do dziejów Białegostoku</i>	Marek Kietliński
68	Kietliński Marek, Śleszyński Wojciech, red.	<i>Wyzwolenie czy okupacja?</i>	Marek Kietliński
69	Knyt Agnieszka, opr.	<i>Rok 1920, Wojna Polski z Rosją bolszewicką</i>	Fundacja Ośrodka Karta
70	Korboński Stefan	<i>W imieniu Rzeczypospolitej</i>	Instytut Pamięci Narodowej
71	Kobylarz Renata	<i>Walka o pamięć</i>	Instytut Pamięci Narodowej

72	Kochanski Jerzy	<i>Wyznawcy niepodległej. Piłsudscy, Moraczewscy przed Sulejówkiem, w Sulejówku</i>	Biblioteka Narodowa
73	Kocoń Leszek	<i>Zaginieni</i>	Leszek Kocoń
74	Kocot Władysław	<i>Pamiętniki i korespondencja</i>	Donata Bończak
75	Kołodziej J., Nowożycki B., oprac.	<i>Inwentarz akt Antoniego Pająka i jego rodziny z lat 1919-2001</i>	Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych
76	Komitet redakcyjny	<i>Wielki głód na Ukrainie 1932-1933</i>	Instytut Pamięci Narodowej
77	Kongres Solidarności Narodu	<i>Proklamacja Kongresu Solidarności Narodu</i>	Jack Slusarek
78	Kotarba Ryszard	<i>Niemiecki obóz w Płaszowie</i>	Instytut Pamięci Narodowej
79	Kozaczuk Władysław	<i>Wojna w eterze</i>	Jack Slusarek
80	Krajewska Anna Maria	<i>Trzy legendy, Walka o niepodległość i granice w polskiej międzywojennej literaturze młodzieżowej</i>	Biblioteka Narodowa
81	Kropiwnicki Jerzy	<i>Zapis protestu</i>	Jack Slusarek
82	Kulesza Michał	<i>Budowanie samorządu</i>	Międzykomunalna Spółka Akcyjna Municipum
83	Kupisz Dariusz	<i>Płock 1579</i>	Jerzy Prus
84	Kutrzeba S. Joseph	<i>The Contract. A Life for a Life</i>	Józef Kutrzeba
85	Laska E., oprac.	<i>Archiwum Państwowe w Przemysłu. Informator o zasobie archiwalnym</i>	Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych
86	Lechowicz Włodzimierz	<i>Będziesz przeklinał ten dzień</i>	Jerzy Prus
87	Lewandowska D. oprac. zbiorowe	<i>Archiwum Główne Akt Dawnych. Informator o zasobie archiwalnym</i>	Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych
88	Leśkiewicz Rafał	<i>Wojskowy Sąd Rejonowy w Poznaniu</i>	Instytut Pamięci Narodowej
89	Lopuski Jan	<i>Losy Armii Krajowej na Rzeszowszczyźnie(sierpień-grudzień 1944)</i>	Jerzy Prus
90	Mackiewicz Józef	<i>Road to Nowhere</i>	Jack Slusarek
91	Majchrzak Grzegorz	<i>Kontakt operacyjny „Delegat” vel „Libella”</i>	Instytut Pamięci Narodowej
92	Majdańczyk Czesław	<i>Dramat Katyński</i>	Biblioteka Narodowa
93	Majewski Marcin, opr.	<i>Okaleczone miasto – Warszawa '39</i>	Instytut Pamięci Narodowej
94	Marat Stanisław, Snopkiewicz Jacek	<i>Ludzie bezpieczeństwa</i>	Jack Slusarek
95	Materski W., Szarota T., red.	<i>Polska 1939 – 1945</i>	Instytut Pamięci Narodowej
96	Maż Stanisław	<i>Historia 10 Pac 1941</i>	Jack Slusarek
97	Michener James A.	<i>Poland</i>	Wojciech Adamus

98	Michnik Adam	<i>Szanse polskiej demokracji</i>	Jack Slusarek
99	Mikulski M., oprac.	<i>Co kryją archiwa? Dwa oblicza archiwów. Curiosa w zbiorach archiwów państwowych, katalog wystawy</i>	Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych
100	Miszczuk Marian	<i>Jan Rossman pseudonim "Wacek"</i>	Marian Miszczuk
101	Miszczuk Marian	<i>Harcerska prasa dla dzieci i młodzieży wydawana w Wielkiej Brytanii w latach 1941-1947</i>	Marian Miszczuk
102	Moszczyński Edmund	<i>Ludzie i czasy "Czasu"</i>	Jerzy Prus
103	Musiał Bogdan, red.	<i>Przewrót majowy 1926 roku w oczach Kremla</i>	Instytut Pamięci Narodowej
104	Mysiakowska Jolanta, red.	<i>Aparat represji wobec księdza Jerzego Popiełuszki 1982-1984, tom I,</i>	Instytut Pamięci Narodowej
105	Namysło Aleksandra, red.	<i>„Kto w takich czasach Żydów przechowuje?...”</i>	Instytut Pamięci Narodowej
106	Narodowe Centrum Kultury	<i>Pamiętam Katyń, album</i>	Narodowe Centrum Kultury
107	Narodowe Centrum Kultury	<i>Kilkadziesiąt znaczków z repliką guzika znalezione w Katyniu</i>	Narodowe Centrum Kultury
108	Nicieja Stanisław Sławomir	<i>Kresowe Trójmiasto</i>	Stanisław S. Nicieja
109	Nowak Jerzy Robert	<i>Potępiany za patriotyzm</i>	Zbigniew Sulatycki
110	Nowakowski Józef	<i>Przemysław Barthl de Weydenthal, życie i czyny zapomnianego bądkowianina</i>	Józef Nowakowski
111	Offredo Jean	<i>Lech Wałęsa czyli polskie lato</i>	Jack Slusarek
112	Olson Lynne, Cloud Stanley	<i>A Question of Honor</i>	Kendall Merriam
113	Olson Lynne, Cloud Stanley	<i>A Question of Honor</i>	Wojciech Adamus
114	Olszewski A.K.	<i>Polish participation in world exhibition 1851-2005</i>	Jacek Miller
115	Ordyniec Leon	<i>Chorągiew Buczacka Drużyn Bartosзовych</i>	Arkadiusz Ordyniec
116	Osica Janusz, Sowa Andrzej, Wieczorkiewicz Paweł	<i>Ostatni rok pokoju pierwszy rok wojny</i>	Biblioteka Narodowa
117	Parowski Maciej, Burza	<i>Ucieczka z Warszawy '40</i>	Narodowe Centrum Kultury
118	Paszkiwicz M., Kulczycki J., opr.	<i>Herby rodów polskich</i>	Wojciech Adamus
119	Patoczka Mieczysław	<i>Saga Rodziny Patoczków</i>	Przemysław Żurawski vel Grajewski
120	Paweł Rokicki	<i>A więc wojna...</i>	Instytut Pamięci

			Narodowej
121	Pawłowski Edward, Wawer Zbigniew, red.	<i>Losy Polski i Polaków w okresie II wojny światowej</i>	Narodowe Centrum Kultury
122	Pilarski Sebastian	<i>Służba Bezpieczeństwa wobec przemian politycznych w latach 1988-1990</i>	Instytut Pamięci Narodowej
123	Piłsudski Józef, Tuchaczewski Michaił	<i>Rok 1920, Pochód za Wisłę</i>	Biblioteka Narodowa
124	Piotrowska Irena	<i>The Art of Poland</i>	Wojciech Adamus
125	Piotrowski Jacek	<i>General Stefan Hubnicki</i>	Jacek Piotrowski
126	Pleskot P., Rutkowski T.P., opr.	<i>Spełnana Akademia</i>	Instytut Pamięci Narodowej
127	Pobóg – Malinowski Władysław	<i>Najnowsza historia polityczna Polski t. I 1864-1914</i>	Jack Slusarek
128	Pobóg – Malinowski Władysław	<i>Najnowsza historia polityczna Polski 1864-1945, tom trzeci</i>	Jack Slusarek
129	Podczaski Paweł	<i>Wiersze</i>	Paweł Podczaski
130	Praca zbiorowa	<i>11 dzielnych ludzi</i>	Narodowe Centrum Kultury
131	Praca zbiorowa	<i>Eksterminacja ludności w polsce 1939-1945</i>	Jack Slusarek
132	Praca zbiorowa	<i>Biografia byłych więźniów politycznych niemieckich obozów koncentracyjnych</i>	Wojciech Adamus
133	Praca zbiorowa	<i>KL Auschwitz Seen by The SS</i>	Wojciech Adamus
134	Praca zbiorowa	<i>Poezja stanu wojennego, Antologia</i>	Jack Slusarek
135	Praca zbiorowa	<i>Dowódcy, wychowawcy, profesorowie i absolwenci 1939 roku. Korpus Kadetów No. 1 Marszałka J. Piłsudskiego we Lwowie</i>	Biblioteka Narodowa
136	Praca zbiorowa	<i>Encyklopedyczny słownik sławnych Polaków. Warszawa 1996</i>	Biblioteka Narodowa
137	Praca zbiorowa	<i>Kronika komunizmu w Polsce</i>	Biblioteka Narodowa
138	Ptasińska – Wójcik Małgorzata, red.	<i>Stefan Korboński 1901 – 1981</i>	Instytut Pamięci Narodowej
139	Puławski Adam	<i>W obliczu zagłady</i>	Instytut Pamięci Narodowej
140	Rolicki Janusz	<i>Edward Gierek: Przerwana dekada</i>	Jerzy Prus
141	Rudkowska Magdalena	<i>Kraszewski wobec Rosji. Próby komparatystyczne</i>	Narodowe Centrum Kultury
142	Rudnicki Szymon	<i>Obóz Narodowo Radykalny</i>	Jerzy Prus
143	Ruzikowski Tadeusz	<i>Stan wojenny w Warszawie i województwie stołecznym 1981-1983</i>	Instytut Pamięci Narodowej
144	Sacewicz Karol	<i>Centralna prasa Polski Podziemnej</i>	Instytut Pamięci

			Narodowej
145	Salomonowicz Witold, red.	<i>Porozumienie Okrągłego Stołu, Warszawa 6 lutego-5 kwietnia 1989 r.</i>	Jack Slusarek
146	Siemiradzki Tomasz	<i>Dzieje Polski</i>	Jack Slusarek
147	Sikorska M.	<i>Warszawa na starej fotografii do 1915r.</i>	Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych
148	Składkowski Sławomir	<i>Strzepy meldunków w trzydziestolecie zgonu Józefa Piłsudskiego i w trzy lata po śmierci autora</i>	Biblioteka Narodowa
149	Skóra Wojciech	<i>Sużba konsularna Drugiej Rzeczypospolitej. Organizacja, kadry i działalność.</i>	Akademia Pomorska w Słupsku
150	Smolorz Roman P.	<i>Displaced Persons (DPs)</i>	Roman P. Smolorz
151	Smykała Bronisław	<i>Z lat Wielkiej Wojny</i>	Bronisław Smykała
152	Sobór-Świdarska Anna	<i>Jakub Berman. Biografia komunisty,</i>	Instytut Pamięci Narodowej
153	Solidarity Support Committee in Sweden	<i>Polska 13 grudnia 1981... Wojna z narodem</i>	Jack Slusarek
154	Sosnowski Kazimierz	<i>Wybór pism</i>	Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu
155	Stroop Jurgen	<i>Żydowska dzielnica mieszkaniowa w Warszawie już nie istnieje!</i>	Instytut Pamięci Narodowej
156	Strycharz Bogdan, red.	<i>Aparat represji w Polsce Ludowej 1944-198</i>	Instytut Pamięci Narodowej
157	Studnicki Władysław	<i>Pisma Wybrane, tom I-IV</i>	Konrad W. Studnicki-Gizbert
158	Studnicki-Gizbert Konrad W.	<i>Whirls of History</i>	Dr Konrad W. Studnicki-Gizbert
159	Syrnyk Jarosław	<i>Aparat bezpieczeństwa Polski Ludowej wobec mniejszości narodowych i etnicznych oraz cudzoziemców</i>	Instytut Pamięci Narodowej
160	Szaniawski Józef	<i>Victoria Polska. Marszałek Piłsudski w obronie Europy</i>	Biblioteka Narodowa
161	Sznarbachowski Włodzimierz	<i>300 lat wspomnień</i>	Jack Slusarek
162	Szpytma Mateusz	<i>The Risk of Survival</i>	Instytut Pamięci Narodowej
163	Sztachelska-Kokoczek Alina	<i>Magnackie dobra Jana Klemensa Branickiego</i>	Marek Kietliński
164	Sztachelska-Kokoczek Alina	<i>Białostocka pałacową bramą</i>	Marek Kietliński
165	Szymanowski Genadiusz	<i>Dwanaście lat- wspomnienia z lat 1927-1939</i>	Konrad W. Studnicki-Gizbert
166	Toborek Tomasz	<i>Edward Pfeiffer „Radwan</i>	Dr Tomasz Toborek

167	Tomecki Z., Becla G.	<i>Monte Cassino</i>	Narodowe Centrum Kultury
168	Trojańska Teresa	<i>Oni</i>	Jack Slusarek
169	Turlejska Maria	<i>Te pokolenia Żalobami czarne</i>	Jack Slusarek
170	Urbankowski Bohdan	<i>Filozofia czynu</i>	Biblioteka Narodowa
171	Urynowicz Marcin	<i>Adam Czerniaków 1880-1942</i>	Instytut Pamięci Narodowej
172	Wandycz Piotr	<i>O czasach dawniejszych i bliższych</i>	Piotr Wandycz
173	Wardzyńska Maria	<i>Był rok 1939</i>	Instytut Pamięci Narodowej
174	Wasilewski Marian	<i>Moja droga ku jaźni</i>	Marian Wasilewski
175	Watt Richard	<i>Bitter Glory: Poland & Its Fate, 1918-1939</i>	Richard M. Watt
176	Wernic Zbigniew	<i>Pamiętnik „Cezara”.</i>	Biblioteka Narodowa
177	Wierzbicki Marek, red.	<i>Studia z dziejów harcerstwa 1944-1989</i>	Instytut Pamięci Narodowej
178	Włodek Zbigniew, opr.	<i>Tajne dokumenty Biura Politycznego</i>	Jack Slusarek
179	Wojewódzki Ireneusz	<i>Kazimierz Sosnkowski podczas II wojny światowej</i>	Narodowe Centrum Kultury
180	Wojewódzki Ireneusz	<i>Kazimierz Sosnkowski podczas II wojny światowej</i>	Ireneusz Wojewódzki
181	Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej	<i>Kroniki Wojska Polskiego 2008</i>	Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej
182	Wolski Marcin	<i>Wallenrod</i>	Narodowe Centrum Kultury
183	Woyszwiłło Julian	<i>Józef Piłsudski życie, idee i czyny 1867-1935</i>	Biblioteka Narodowa
184	Wywiół Przemysław	<i>Związek Strzelecki w tworzeniu bezpieczeństwa narodowego Polski. Tradycja i wyzwania XXI wieku</i>	Przemysław Wywiół
185	Zahorski Witold	<i>Polak w Rzymie</i>	Jerzy Prus
186	Zaremba Paweł	<i>Historia Dwudziestolecia (1018-1939), t.I i II</i>	Jack Slusarek
187	Zespół red.	<i>Przegląd Archiwalny IPN-u Tom 2</i>	Instytut Pamięci Narodowej
188	Zieliński Adam	<i>Poland</i>	Wojciech Adamus
189	Ziobroń Ryszard	<i>Historia żołnierza tularca. Działalność emigracyjna generała Władysława Bortnowskiego.</i>	Biblioteka Narodowa
190	Zygmuntowicz Z.	<i>Józef Piłsudski o sobie. Z pism rozkazów i przemówień komendanta</i>	Biblioteka Narodowa
191	Żurek Jacek	<i>Ruch „Księży patriotów”</i>	Instytut Pamięci Narodowej

Periodyki, zdjęcia i publikacje reklamowe

LP	TYTUŁ	DARCZYŃCA
192	<i>10 egzemplarzy kwartalnika politycznego „Aneks”</i>	Jerzy Prus
193	<i>Akta osobowe Edwarda Kuczyńskiego</i>	Edward Kuczynski
194	<i>Archeion t. 109 (CLIX) Archiwalia a prywatność</i>	Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych
195	<i>Atlas polskiego podziemia niepodległościowego</i>	Biblioteka Narodowa
196	<i>Cenne, bezcenne/utracone, kwartalnik</i>	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
197	<i>Człowiek człowiekowi...</i>	Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa
198	<i>Fotografia z Marszałkiem</i>	J. Bartzak
199	<i>Fotografie z Marszałkiem</i>	East Village Meat Market, INC
200	<i>Informator o zasobie archiwalnym CAW</i>	Centralne Archiwum Wojskowe
201	<i>It All Began in Poland, album</i>	Instytut Pamięci Narodowej
202	<i>Józef Piłsudski Marszałkowi w holdzie. Katalog wystawy. Warszawa Muzeum Wojska Polskiego</i>	Biblioteka Narodowa
203	<i>Kalendarze na 2010 rok</i>	Instytut Pamięci Narodowej
204	<i>Kilkadziesiąt egzemplarzy czasopism i książek o tematyce historycznej</i>	Jack Slusarek
205	<i>Kilkanaście książek o tematyce historycznej</i>	Jerzy Prus
206	<i>Kontakt</i>	Jack Slusarek
207	<i>Kroniki Polskiej Marynarki Wojennej 1018- 1946</i>	Wojciech Adamus
208	<i>Księga Pamiątkowa z okazji jubileuszu Społecznej Szkoły Podstawowej Nr 1 im. Józefa Piłsudskiego oraz Społecznego Gimnazjum Nr 1 im. Zbigniewa Herberta w Krakowie</i>	Jerzy Giza
209	<i>Kultura</i>	Jack Slusarek
210	<i>Kultura, Paryż</i>	Jack Slusarek
211	<i>Kultura, Paryż</i>	Jack Slusarek
212	<i>Libertas 6/86, kwartalnik</i>	Jack Slusarek
213	<i>Marsz szlakiem I Kompanii Kadrowej, film</i>	Archiwum Państwowe m. Warszawy
214	<i>Materiały reklamowe n.t. masta Łomży</i>	Marcin Sroczyński
215	<i>Materiały reklamowe n.t. miasta Zambrowa</i>	Kazimierz Dąbrowski
216	<i>Materiały robocze pierwszego tomu wydawnictwa źródłowego „Archiwum Powstań Śląskich”.</i>	Prof. dr hab. Edward Długajczyk
217	<i>Materiały z działalności Zespołu Szkół Społecznych nr 1 w Krakowie</i>	Jerzy Giza
218	<i>My deportowani. Wspomnienia Polaków z więzień, łagrow i zsyłek w ZSRR</i>	Biblioteka Narodowa
219	<i>Nowa Europa Wschodni, Nr 3-4 (V-VIII) 2009</i>	Kolegium Europy Wschodniej
220	<i>Odrodzenie Wojska Polskiego 1918-1921 w</i>	CAW

	<i>materialach CAW, album</i>	
221	<i>Pamiętki rodzinne:zdjęcia, katalog prac</i>	Włodzimierz Grochocki
222	<i>Piętnastolecie działalności Unii Stowarzyszeń i Organizacji Polskich Ameryki Łacińskiej</i>	Zbigniew Sulatycki
223	<i>Polacy na frontach II wojny światowej. The Poles on the battlefronts of the Second World War</i>	Biblioteka Narodowa
224	<i>Poland Watch No. 5</i>	Jack Slusarek
225	<i>Poland Watch No. 7</i>	Jack Slusarek
226	<i>Poland Watch No. 8</i>	Jack Slusarek
227	<i>Polonia Vademecum, 1988.</i>	Jack Slusarek
228	<i>Polska 5 lat po Sierpniu</i>	Jack Slusarek
229	<i>Polska. Przegląd Turystyczny 1938/1938</i>	Wojciech Adamus
230	<i>Polska-Persja/Iran XV-XXI w. Sześć wieków wzajemnych kontaktów. Katalog wystawy, kwiecień 2008</i>	Naczelną Dyrekcja Archiwów Państwowych
231	<i>Polski Sierpień 1980, Reedycja Almanachu</i>	Jack Slusarek
232	<i>Publikacje dotyczące okrętów R.P.</i>	Wojciech Adamus
233	<i>Publikacje historyczne i materiały prasowe.</i>	Stefan Kowalik
234	<i>Rocznik Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie, Rok 2007/2008</i>	Polish Society of Arts and Sciences Abroad
235	<i>Roczniki Biblioteczne Rok LIII 2009</i>	Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu
236	<i>Rok 1918 odzyskiwanie niepodległej</i>	Biblioteka Narodowa
237	<i>Skany jednostek archiwalnych z Kolekcji „Powstania Śląskie”</i>	Piotr Greiner
238	<i>Solidarność. Tygodnik Mazowsze, roczniki 1984-1989</i>	Jack Slusarek
239	<i>Studia Śląskie, Tom LXVIII</i>	Instytut Śląski. Biblioteka
240	<i>Śląsk Opolski, Nr 1-2 (66-67),</i>	Instytut Śląski. Biblioteka
241	<i>Śląsk Opolski, Nr 3-4 (68-69)</i>	Instytut Śląski. Biblioteka
242	<i>Tajne dokumenty Biura Politycznego PRL-ZSRR 1956-1970</i>	Jack Slusarek
243	<i>Teki archiwalne. T.9 (31). Seria Nowa</i>	Naczelną Dyrekcja Archiwów Państwowych
244	<i>Tony & Janina's American Wedding</i>	Matthew Stillman
245	<i>Tu i teraz. Pismo Oświaty Niezależnej</i>	Jack Slusarek
246	<i>Tygodnik Paryski</i>	Jack Slusarek
247	<i>Vacat 32,33 Lipiec-Sierpień 1985</i>	Jack Slusarek
248	<i>Wiadomości, czerwiec 1982/1</i>	Jack Slusarek
249	<i>Zdjęcia oraz publikacje n/t Przemysława Barthla de Weydenthal</i>	Józef Nowakowski
250	<i>Znicz. Wiadomości harcerskie</i>	Jack Slusarek
251	<i>Znicz. Wiadomości harcerskie</i>	Jack Slusarek

Donacje pieniężne

\$250 - \$500

Alfred Jung, Krystyna Piórkowska, Piotr Kumelowski, SPK Koło nr 39, Piotr Broszkowski Coremetals LLC.

\$500 - \$5000

Zbigniew Darzynkiewicz, The London & Mary Morawski Charitable Foundation, Richard Watt, Adam Bak, Chevron Humankind Matching Program, Magda Kapuścińska, państwo Danuta i Krzysztof Płócienniczak

Powyżej \$5000

Senat RP (koordynacja przez Fundację Semper Polonia i Stowarzyszenie Wspólnota Polska), Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Polish & Slavic Federal Credit Union

Bulletin 2009/2010 – English Summary

Overwhelmed with grief

The Board of Directors of The Jozef Pilsudski Institute of America expresses its deepest sorrow on the death of the Presidential Couple Lech and Maria Kaczyński as well as several members of the Polish government, legislature, armed forces, Katyń Families, and flight personnel, who perished in a plane crash on April 10, 2010 in Smoleńsk.

We have all suffered an unbelievable and irreparable loss, both for Poland and Poles around the world. We pay tribute to the Presidential Couple, and the Former Polish President- in- Exile, Ryszard Kaczorowski. We remember our wonderful friends who had always supported the Institute: Ministers Tomasz Merta and Andrzej Przewoźnik, President of the Institute of National Remembrance Janusz Kurtyka, and President of Wspólnota Polska, Maciej Płażyński.

We share in the grief of all the families of those who died in this great tragedy.

May they rest in peace.

President Lech Kaczyński and the First Lady, Maria Kaczyńska

Although we had few personal contacts with the President and the First Lady, we admired them as good and honest people and outstanding patriots. We believed that the President's decisions were guided by his dedication to the interests of Poland.

Mrs. Maria Kaczyńska visited the Institute in September 2006. She was interested in our paintings, archives and collections and pleased to have an opportunity to be in the Institute, and seemed to be impressed with our work in preserving the Polish historical heritage.

Magda Kapuścińska and Iwona Korga met President Kaczyński at the Consulate General in New York in September 2009, while participating in a meeting with Polonia. During a brief conversation with the President they invited him to the Institute. He promised a visit during the fall of 2010. Tragically, this will not happen.

Tomasz Merta - Undersecretary in the Ministry of Culture and National Heritage

For our friend, Undersecretary in the Ministry of Culture and National Heritage, the Piłsudski Institute was one of the most important Polish institutions abroad. He expressed this view in talks with Magda Kapuścińska, our president, during her visits in Warsaw, as well as by concrete actions in support of our organization. He had said this in his letter to Magda Kapuścińska:

According to the Ministry of Culture, New York is the most appropriate historic place for the Piłsudski Institute of America (...)

(...)The Ministry of Culture and National Heritage, recognizing the importance of this Polish organization which greatly contributed to facilitating Polish culture, will make every effort to continue supporting financially and substantively new projects implemented by the Piłsudski Institute of America.

This letter from the Ministry, made us feel confident as regards the direction in which our organization is heading.

We were proud to welcome Minister Merta at the Institute's Annual Awards Gala in November of last year. His speech emphasized the important role of our organization in the preservation of Poland's national heritage, culture and history abroad, and addressed our significance in the Polish community. During the Gala, T. Merta decorated three representatives of the Piłsudski Institute's Board of Directors with the medals "Gloria Artis".

Minister Tomasz Merta will be sadly missed.

Andrzej Przewoźnik - Secretary of the Council for the Preservation of Sites of Struggle and Martyrdom of the Polish Nation (ROPWiM)

Minister Andrzej Przewoźnik –Secretary of ROPWiM and a President of the Piłsudski Institute in Warsaw was our close friend.

Dr. Ewa Jędruch, a member of the Board who knew him well recalls:

The English saying, "I shall walk this way but once", applies to all people, but there are some who leave on their way indelible footsteps. Such was Andrzej Przewoźnik, Secretary General of the Council for the Preservation of Sites of Struggle and Martyrdom of Poland.

A historian and a diplomat, he maintained a low profile, but combined a brilliant intellect with high energy, a passionate dedication to the causes he espoused and the courage to carry them to completion.

Katyń, Charkow, Miednoje, three sites of massacre of 22,000 Polish officers by the Soviets in 1940, and the Cemetery of the Eaglets in Lwów (present-day Lvov in the Ukraine), where hundreds of young Poles who died in defence of their city in 1920 lie buried. These necropoleis are four monuments along the life trajectory of Andrzej Przewoźnik. He fought hard to have them built and consecrated. They finally became a reality after years of negotiations, through his prodigious efforts in the face of resistance of Russian, Ukrainian, and Belarusian authorities, where these sites are located next to the WWII prisoner-of-war camps.

Andrzej Przewoźnik reached these goals at the expense of his health, fatigue and personal convenience. For his achievements, Poles around the world owe him a heartfelt tribute. Our thoughts and prayers go to his wife Jolanta, who always accompanied him with her sacrifice and love, and to his daughters Asia and Julcia.

Magda Kapuścińska frequently met with Mr. Przewoźnik in Poland, and had long telephone discussions focused on matters of the Piłsudski Institute. He helped us in all our needs. As recently as March, during Magda's last meeting with him, he spoke about his present plans: the upcoming celebrations at Katyń, his nearly completed book on Katyń, which contained unpublished revelatory information about this terrible crime, the forthcoming exhibition of the Katyń Massacre, which was to be shown at the Library of Congress in Washington, then Chicago and New York. He was planning to come to New York in early May, to a conference in Washington dedicated to Katyń and connected to the Katyń exhibition. He promised to come to the Institute to meet with the Polish Community in New York. He visited our Institute 13 years ago and we were eagerly looking forward to his renewed visit. We will always mourn his loss.

Prof. Janusz Kurtyka - President of the Institute of National Remembrance (IPN)

A historian who dealt with Polish medieval history and anti-communistic resistance in Poland after 1944, he participated in the anti-communist democratic opposition. He had been associated with IPN since its inception, and led the Kraków Division of the Institute. In 2005, he was elected the President of IPN.

We remember Janusz Kurtyka as a kind, calm, wise and very agreeable man. As recently as in December 2009, we greeted him and the accompanying IPN delegation at the bus station in New York. They arrived on a cold December day, tired but still in good humor - very outgoing and friendly. On the second day the entire delegation (7 persons) arrived at the Institute to discuss the cooperation between our two organizations. This cooperation was finalized in March of this year with the signing of a cooperation agreement, which includes the digitization of selected archival collections and joint publications. During that meeting in New York and in other contacts with Prof. Kurtyka's co-workers we found out how much he was liked and respected by his subordinates.

Antoni Dudek, a historian at IPN said: *Janusz Kurtyka was a wonderful man, he dedicated many years to public life and truly rendered great service to Poland.*

President Kurtyka was a guest of the Institute in 1999 and since then had remained our valued friend. We will feel his loss greatly.

Maciej Płażyński - President of the Association „Wspólnota Polska”

Maciej Płażyński, an active dissident in communist times, was the first non-communist mayor of Gdańsk, later Speaker of the House, and President of the Association “Wspólnota Polska”. He visited the Institute in October 2009. We appreciated his financial support through "Wspólnota Polska". He understood our needs and was open to offering further assistance and emphasized the importance of our organization's role within the Polish community in the US and in Poland. He warmly recalls his visit in the Institute many years ago.

Anna Walentynowicz - The Legend of Solidarity

She worked in the Gdansk Shipyard as a simple worker and was fired for her activity in the labor union. This incident led to the outbreak of the August strike and formation of “Solidarity” in Poland. She was under surveillance and jailed many times during the martial law.

She was always interested in our activities. In June, 1989 she visited the Institute and gave a lecture on the current situation in Poland. The Institute hosted her again in 2007. She was fascinated by our work and collections. Modest, hardworking and honest, until the end, she remained dedicated to Polish affairs.

Dear Members and Friends of the Institute,

Our joy at the achievements and the positive feedback concerning the activities of the Institute flowing from different sources has been overshadowed by the horrible tragedy of April 10. It is hard to accept what happened. Poland

lost some of the best and the brightest people and among them quite a few devoted friends of the Institute.

This to date has been a very busy year with many successful events. We had a year of renewal here at the Piłsudski Institute, a year of a wide variety of ceremonies, meetings, and film screenings. There were also live website and monthly e-mail bulletins sent out in the U.S. and in Poland. Our bilingual website is being updated on an ongoing basis, making it easier to use and learn about the latest news. We are now listed on Wikipedia where everybody can learn about our mission and archives collections.

We also have had strong support from the Polish Ministry of Culture and National Heritage, and from the Senate of the Republic of Poland as well as the Polish Consulate in New York. We are working with the Head of State Archives (NDAP), the Institute of National Remembrance (IPN), the National Culture Center (NCK), the National Library, the Council for the Preservation of Sites of Struggle and Martyrdom of the Polish Nation, and the Piłsudski Institute in Warsaw.

All of these organizations have supported our digitization, cataloging and preservation efforts. We have also received assistance with our archival and publishing work from the Ministry of Culture. We were lucky to have a professional librarian and an archivist working here this year as well.

Last June, the Institute of National Remembrance awarded our organization the honorary title of "Custodian of National Remembrance," in recognition of our work commemorating the history of the Polish nation between 1939 and 1989.

The Polish Supplementary Schools Council of America awarded the Institute the Janina Igielska Statuette for our work in educating the public on Polish history. Three members of the Board of Directors were awarded with medals of the Ministry of Culture and National Heritage "Gloria Artis".

During the last reporting year we provided research opportunities for over one hundred people from Poland and the United States. We hosted a number of guests from Poland and other countries. Among them were: representatives of the Ministry of Culture and National Heritage - Undersecretary of State Tomasz Merta and Director of the Department of National Heritage Jacek Miler, President of the Association "Wspólnota Polska", Maciej Płażynski, Prof. Bogusław Banaszak – Legal Advisor to the Polish Government, Krzysztof W. Kasprzyk - Consul General of Poland in New York, and guests from the Institute of National Remembrance, headed by their president, Professor Janusz Kurtyka, co-directors: Dr. Zbigniew Nawrocki and Dr. Lukasz Kamiński, the well known documentary film directors Dariusz Jabłoński and Piotr Zarębski.

In addition to a series of lectures, meetings and films, the Institute organized the Award Gala and two major symposia: *90 Years of Establishment of Diplomatic Relations between Poland and the United States* and *Polonian New York* involving participants from the United States and Poland. This year, we

will publish a book containing materials from these conferences. Our Gala was held in the halls of the Consulate General of Poland, and was a great success. As Consul Kasprzyk said, it was “one of the finest celebrations that was organized at the Consulate” during his term of office.

Thanks to the work of our volunteers, under the direction of Marek Zielinski and Artur Kowalski, the digitization of collection *The Polish Government in Exile* has been completed. This work will continue with other collections in the coming year with the cooperation of the Head of State Archives and the Institute of National Remembrance.

Our Bulletin contains additional information on specific events and achievements of our organization. In this issue we include the article by the Executive Director of the Institute, Dr. Iwona Korga about the Institute as a center of learning and promotion of Polish culture in the U.S. in the eighties and an article by Dr. Danuta Piątkowska about the burial of Ignacy Paderewski’s heart.

By increasing the number of members, and through donations and grants from the Polish government institutions, the Piłsudski Institute increased its revenue and reduced its budget deficit significantly. The number of our members grew by 20% over last year. The Polish National Alliance has extended our lease for the next five years.

The Piłsudski Institute is alive and well! Information about our organization expands. We feel needed and well regarded. Thanks to the consistent and creative work of Board and the Executive Committee of the Institute, as well as the moral and financial support from our members, sponsors, friends and institutions in the United States and Poland, we are successful. We hope for continued support and we are confident that next year will be even better.

*Executive Committee of the Piłsudski Institute of America
April 30, 2010*

Acknowledgements

The Board and the Executive Committee of the Piłsudski Institute particularly thanks:

- The **Polish National Alliance**, and its President Frank Spula, for the renewal of the lease of premises for the next five years.
- The **Senate of the Republic of Poland** for the 2009 grant coordinated by the “Semper Polonia” Foundation, which funded a 3-month fellowship for one librarian from the Polish National Library, and prizes for children and young people participating in a competition on knowledge about Poland, organized by the Polish Supplementary School Council of America, and for financing some

of maintenance costs of the Institute coordinated by the Association “Wspólnota Polska”.

- **The Ministry of Culture and National Heritage and the Head Office of State Archives** for funding a fellowship for an archivist and a grant for the Awards Gala 2009.
- **The Head Office of State Archives and the National Library** for a fruitful cooperation and substantial assistance in modernization and cataloging the Institute's collections.
- **The Consulate General of Poland and the Polish Army Veterans Association** (SWAP) for funding publication of the symposia's materials. We also thank the Consulate for partial financing the Awards Gala 2009.
- **The Polish & Slavic Federal Credit Union, Adamba Imports, Smith, Mr&Mrs Zbigniew Darzynkiewicz, Chevron Corporation, and Dr. Magda Kapuściński** for generous donations.
- Thanks to the public media: **Nowy Dziennik, Kurier Plus, Super Express, Radio Rytm, Polish Radio 910. TV Polonia and Krzysztof Story from Lux Veritatis** for giving information on the activities of the Pilsudski Institute.

We extend many thanks to all donors, members, and volunteers. With your help and commitment, the Institute operates and thrives.

Awards

“The Custodian of National Remembrance” Award

On June 16, 2009 *The Custodian of National Remembrance* award of the Institute of National Remembrance was presented to the Pilsudski Institute of America. Krzysztof Langowski, a Board member, received the prize on behalf of the Institute. The ceremony was held at the Royal Castle in Warsaw. Other prize winners were Eugenia Maresch, who is involved in social and charitable work, Father Czeslaw Wala, the organizer and builder of a hospice for the elderly in Kalkowo, Ludwik Jerzy Rossowski, Chairman of the Committee of the Historical Branch of the Sybiraki Association, and organizer of a number of events relating to Sybiraki. Awards were also presented to editors of the quarterly “Zeszyty Historyczne” and to the Jozef Pilsudski Institutes in America and in London.

The jury recognized the Institute as one of several (...) *organizations, institutions and individuals, specifically involved in the process of commemorating the history of the nation in the years 1939 – 1989.*

Janina Igielski Award for the Pilsudski Institute

The Polish Supplementary Schools Council of America presented the Institute with the Janina Igielski Award. This award, named after the outstanding Polish-American activist was established in 2006 on the fifth anniversary of her death, and is granted to persons and institutions that have contributed to education within the Polonia community. In the congratulatory letter the Council writes:

By granting this award to the Józef Piłsudski Institute, the Board of the Council expressed its appreciation for the financial and ideological support of Polonia education.

The award was received by Dr. Iwona Korga, director of the Institute, on October 10 during the banquet held on the occasion of the National Education Day at the Polish School in Our Lady of the Rosary Parish in Passaic, NJ. The Institute was honored with this award mainly due to Dr. Korga's activities in the field of education in New York. A Statuette of Janina Igielski was given to the Institute.

Medals for Merit of Culture of the Minister of Culture and National Heritage

During the 2009 Jozef Piłsudski Awards Gala, the Undersecretary of State Tomasz Merta, together with the Consul Marek Skulimowski decorated three people from the Board of Directors of the Josef Piłsudski Institute: Magda Kapuścińska, Danuta Piątkowska and Ewa Babiarcz with Medals for Merit of Culture "Gloria Artis".

The activities of the Institute May 2009 - April 2010

How you can participate

We appeal to everyone interested in the history, archives and activities of our organization to become a member of The Piłsudski Institute. You can join by phone, mail or through our website. The Institute offers a variety of activities for new members, from the development of archives resources to conducting digital queries and the digitization of historical collections, organizing exhibitions, lectures, film presentations, and many others.

We need volunteers to help in these tasks. Work is usually on location, but more can be done via the Internet. We provide on-site training. You do not need to have special knowledge to be a volunteer. We also need people with enthusiasm to work in the field of computers and programming. Everyone interested in active participation in the activities of the Institute, please contact us.

All members and volunteers of the Institute are named in the annual bulletin, and on our website. Members and supporters receive the annual bulletin, monthly electronic newsletters and invitations to all meetings and activities.

We call also for donation to the Institute of family memorabilia, correspondence and other archival collections. Our collections continue to grow thanks to generous donations from individuals and institutions.

Volunteers

The Institute is mainly based on volunteer work. Only the Executive Director (full time) and assistant to the President (part time) are salaried. All members of the Board and the Executive Committee of the Institute are working "pro bono". We have presently 19 volunteers. The volunteers are helping with several activities at the Institute: mainly with the digitization, but also with organizing archives collections. Volunteers also assist in work related to the Pilsudski Institute's events such as Annual Awards Gala, symposia and other. Several of them are Polish students studying at American colleges. Jadwiga Pietraszewska is a historian and her main task is to perform queries.

Volunteers undergo training related to the implementation of various activities at the Institute, such as data input into the computer, archives work, library and office. We invite everyone to participate in our activity.

We are grateful to all volunteers for their work for the Pilsudski Institute!

The archives and the library

Every year, we have archivists from the Polish State Archives and librarians from the National Library who come to do their internship at the Institute. Interns work on modernizing and cataloging our library and the archives collections. They help with queries, fundraising, and other everyday activities of the Institute. Last fall we hosted one archivist Danuta Bzura from the National Archives in Łomża and one librarian, Agata Hrebenda. These workers from Poland were always willing to help and build a great working team.

There is still a lot to be done both in archives and library. This year, we expect four archivists (two of them will participate in digitization work) and a librarian who will continue upgrading of the library catalog. Their stay will be paid from the Polish funds.

Research and queries

The Institute hosted some of the researchers who conducted a long extensive research using archives materials for several weeks.

During the same time, the Institute was visited by about one hundred people who conducted research or just visited the Institute.

Performing queries in archives documents is one of the most important jobs we do here. During the reported period we performed above 50 queries dealing with several issues related to the modern history of Poland. A number of search queries were related to people interested in the history of their families and ancestors.

Queries

One of the important tasks of the Institute is to perform search queries. Historians, politicians and other persons from Poland and the U.S. were looking for documents and information from our archives. There were a number of searches related to ancestors for people interested in their family histories.

In the period from May 2009 to April 2010, 51 queries were performed, ordered by mail. Most of the queries were made for researchers and institutions in Poland. One of the most interesting searches is described below.

Query requested by the Public Middle School in Bądkowo

In January of this year we received a letter from Adam Rybacki, student of the Public Middle School of W. Reymont in Bądkowo. He was asking for documents concerning the process of rehabilitation of Przemysław Barthel de Weydenthal, a legionnaire, soldier and artillery commander serving with Piłsudski's Legions, who was born and grew up in Bądkowo.

Students from the small town school, inspired by their history teacher, Mr. Józef Nowakowski, decided to celebrate the 90th anniversary of Colonel Barthel's death in April 2009, with an exhibition of documents, photographs and memorabilia relating to the colonel.

In response to this letter, we performed an extensive query that included files from the rehabilitation process, copies of notes and extracts from the report book of Polish Intelligence Service of the General Staff. We sent copies of the documents to the school in Bądkowo.

After a few months the Institute received a package containing a book entitled *Przemysław Barthel de Weydenthal. The life and deeds of a forgotten bądkowian*, written by Mr. Nowakowski, video and photos from the unveiling of the obelisk as well as from the opening of the exhibition organized and staged by students. Our letter was published in the attached commemorative booklet. On behalf of his pupils and the middle school, Mr. Nowakowski warmly thanked us for our help and kindness. He stressed that the documents they received from us aroused enormous interest among visitors, and particularly of Przemysław Barthel's family.

We enjoyed and reviewed these publications with great interest. It was touching to see such a great commitment by students in restoring the memory and commemorating the life and accomplishments of a forgotten hero.

Also important for us were the words of a student, Radek Krzeminski, who participated in the preparation of the exhibition. In the commemorative publication he wrote: *Through our efforts, not only did we gain valuable materials and assistance to organize the exhibition. We learned how we can and how we should contact institutions and people. It is better to ask than to demand or to wait helplessly.*

Significant Events

During the reporting year (May 2009-April 2010) the Piłsudski Institute organized several public programs:

- The Awards Gala 2009 and two symposia.
- Thirteen movie shows, mostly documentary films relating to complicated history of Poland. Some of these films were in Polish with English subtitles.
- Twelve meetings such as book presentations, talks on history and geography, as well as historic seminars.
- Two history lessons for children and teenagers from the Polish Consular School.

The Awards Gala 2009

Our Awards Gala was held on November 6th, 2009 at the Consulate General of the Polish Republic. The Gala ceremony was very elegant and enjoyable. It brought together many guests, including leaders of Polonia's cultural, political and financial world. Also present were representatives of the Government of the Republic of Poland: Tomasz Merta, Undersecretary of the Ministry of Culture and National Heritage and Jacek Miler Director of the Department of Cultural Heritage.

Krzysztof Olechowski, Adjutant General of the Polish Army Veterans Association in America and Executive Director of the PSC Community Services was Master of Ceremonies. He presided over the evening with Magda Kapuścińska, president of the Institute.

In their speeches, the Consul General Krzysztof W. Kasprzyk, and the Undersecretary Tomasz Merta emphasized the importance of the Piłsudski Institute's presence in New York. Representatives of the Polish government promised future financial support for the Institute's activities, including digitization of archives documents. Frank Spula, president of the Polish National Alliance and the Polish American Congress, who received our Leadership and Achievement Award, also made similar remarks.

All the medal recipients attended the gala and gave short speeches. In addition to Frank Spula, the following individuals were awarded: Anna Jaroszyńska-Kirchmann, history professor (Wacław Jędrzejewicz History Award), Lynn Olson and Stanley Cloud, writers (Joseph Conrad Literature Award), Dariusz Jabłoński, film director and producer (Paderewski Art and Music Award), creator of film *War Games* about Colonel Ryszard Kuklinski, Polish hero during the Cold War. Retired Colonel US Army James L. Griggs reminisced about his friendship and cooperation with the Polish hero. The ceremony included piano recitals performed by talented young pianists, Violetta Koss and Adam Kośmiejka.

At the end of the Gala, the Consul General Krzysztof W. Kasprzyk expressed appreciation for the elegance and level of professionalism of the Gala, and said that it was one of the best Polish-American events that he took part in his whole term.

Symposia organized by the Institute

Symposium on the 90-th anniversary of the establishment of diplomatic relations between Poland and the United States

The scientific symposium entitled *90-th anniversary of establishing diplomatic relations between Poland and the United State* took place on May 16, 2009 at the Institute. United States formally recognized Poland's independence on January 22, 1919, when Ignacy Jan Paderewski was the Prime Minister of Poland. The Piłsudski Institute of America gathered a group of historians and politicians who shared their insights on this topic.

In his opening remarks **Consul General Krzysztof W. Kasprzyk** reviewed the most significant events of the 90-year history of diplomatic relations between Poland and the United States, starting with the first Polish Mission opened in Washington in 1919, through the Second World War, the Cold War, until the most recent times when Poland became a member of NATO and supported the U.S. offensive in Iraq.

Three participating historians made presentations on the beginnings of the Polish diplomatic mission in the U.S. and the specificity of the Polish community.

Krzysztof Langowski spoke about *The impact of the National Defense Committee in the United States on the regaining of independence by Poland*. Polish immigrants made concerted efforts to help the legions in Galicia formed by Józef Piłsudski. Thousands of volunteers from the United States joined the legions. There was also financial help. Józef Piłsudski sent a letter thanking the American Polonia for their involvement in the affairs of Poland. This document

is deposited in the archives collections of the Piłsudski Institute. The Polish community in America was a major force in the Polish diplomacy in the USA.

Dr Iwona Drag Korga in her talk entitled *Beginning of the Polish mission in the United States. Member of Parliament Kazimierz Lubomirski and Ambassador Jerzy Potocki* presented the key issues involved in establishing the Polish mission in Washington. Prince Lubomirski began his mission in November 1919, remaining in office until early 1922. During this period, he organized Polish consulates in New York, Chicago, Pittsburgh, Buffalo and Detroit. He purchased a small palace at 2640 16 NW where the Polish Embassy in Washington is located until today. Dr. Korga devoted the second part of her presentation to Jerzy Potocki the Ambassador of Poland from May 29, 1936 until December 14, 1940. He was active during the political conflicts in Europe and built a positive image of Polish Americans in the eyes of the American public especially during the World Exhibition in New York.

The historical part of the seminar concluded with **Dr. Danuta Piątkowska's** talk, *Konstanty Buszczyński, the first consul in New York*. She presented Buszczyński's biography. He was a landowner from eastern Poland, owner of a company that produced world-famous sugar beet seeds. The speaker emphasized his business relations in the United States where he visited in 1910 and 1912.

Named as the first Polish consul in the USA, Buszczyński was active in this role from 1919 to March 1920. During this time he organized an active consulate, which in the first seven months of its existence issued fifteen thousands passports and employed 30 workers. His mission, however, was very difficult, because Polish organizations in America tried to influence the activities of the consulate.

The last speaker was **Bartosz Wiśniewski** from the Polish Institute of International Affairs, and his presentation was on *The balance of the Polish-American cooperation 1989-2009*. He presented political issues of diplomatic relations between the United States and Poland during the presidency of George H. Bush, President Bill Clinton and George W. Bush and the beginning of the presidency of Barack Obama. He spoke about Poland's expectations based on the support of U.S. military action in Iraq and the resulting political and economic disappointments.

Symposium “Polonian New York”

A large crowd attended and enjoyed the symposium “Polonian New York” under the auspices of the Senate Speaker Bogdan Borusewicz. The event took place on October 17 at the Piłsudski Institute and at the Polish Consulate. The symposium was organized mainly thanks to the efforts of Dr. Danuta Piątkowska, a member of the Institute's Board of Directors. We anticipate that this symposium will launch a series of annual meetings.

There were two parallel sessions in the morning. Among other topics the differences between waves of Polish immigrants to the United States post WWI and WWII, the Polish organizations and institutions in New York, the education and spiritual life of Polonia were discussed.

In the afternoon the symposium was held at the residence of the Consulate General of the Republic of Poland. Consul Krzysztof W. Kasprzyk presented his views on the Polish ethnic group in the Tri-State Area. He encouraged Poles to participate in the life of the American society. Dr. Joanna Badmajew, psychiatrist spoke on mental health problems that many Polish immigrants face. This paper sparked a heated debate. Photo coverage of the symposium is available on our website.

Participation in conferences

Conference of Polish Museums, Archives and Libraries in Montresor

Marek Zieliński, vicepresident and Iwona Korga, director, participated in the thirty first session of the *Standing Conference of Polish Museums, Archives and Libraries in the West*. It took place on September 10 - 13 at the Montresor Castle, a Polish property in a town of the same name in the valley of river Indrois in France. The castle, dating to XI century was bought in 1849 by the Branicki family - mother Róża née Potocka and her son Xavery, and remains in the hands of their descendants ever since. The castle is now a museum with a fine collection of paintings, a library and an archive. The hospitable family, who owns the castle and part of the town, welcomed participants warmly. The sessions lasted almost three days and there was a great deal of exchange of information between participating Polish organizations. The first day, Friday, was devoted to reports on the organizational activities of the institutions, the second day was a session on Polish immigrants and their cultural and political influence.

During the short breaks between sessions participants visited the town and the Montresor Castle, which hosted most of the conference and the official dinner. In addition to members of the thirteen Polish museums, archives and libraries abroad, invited guests included representatives of the Polish Ministry of Culture, National Archives, National Library and other organizations were present. The Polish ambassador to France, Tomasz Orłowski, addressed the conference.

The Institute made two presentations: Iwona Korga spoke about the first Polish ambassadors to the US, and Marek Zieliński spoke about digitization of archival resources. Both were received with interest; it turned out, that the portrait of the mother of count Kazimierz Lubomirski, the first Polish

ambassador to the US, hangs in the castle; we also found that a number of other organizations perform or consider digitization, and we had a number of useful conversations. The next, thirty second session of the conference will take place in Warsaw in the fall 2010.

Krzysztof Langowski at University of Opole

Krzysztof Langowski, a member of the Institute's Board, gave a lecture on March 9 to two groups of students, at the Department of Political Sciences at the University of Opole. The topic of the lecture was the history and activities of the Piłsudski Institute. It was illustrated with a film about the Institute created by Krzysztof Story of the Lux Veritatis Foundation. Mr. Langowski was invited by Professor Wiesława Piątkowska-Stepaniak, who is a director of the Department of Public and Cultural Diplomacy at the University of Opole.

Dr. Iwona Korga at the Conference in Gdansk

Dr. Iwona Korga, the executive director of the Institute, was invited by the National Remembrance Institute in Gdansk for the scientific conference, *Immigration and independent cultural environment in Poland*, which took place on March 25-26 in Gdansk. Dr. Korga gave a lecture entitled *Piłsudski Institute of America as a center of learning and the promotion of Polish culture in the U.S. and Poland*. In addition to the representative of the Piłsudski Institute, representatives of several Polish institutions in Sweden, Denmark, Great Britain and Germany participated at the conference. The event was also attended by many scholars, activists, political scientists and historians from the IPN and other institutions in Poland.

The conference which was held in the Old Town Hall in Gdańsk, was opened by the President of the Institute of National Remembrance, Janusz Kurtyka (killed in the plane crash on April 10). One of the most interesting papers was delivered by Irena Lasota, an opposition activist in the 1980's, a member of the Piłsudski Institute of America, founder and director of the Institute for Democracy in Eastern Europe (IDEE) in Washington.

This very well organized conference with the participation of many well-known scholars, activists and representatives of national institutions dealing with scientific studies on the Polish emigration gave possibility to exchange experiences, strike up friendships and above all to initiate research into this little-known subject of the recent Polish history.

Education activities

The high school students at the Institute

On April 6, 2010 the Institute hosted a group of high school students with their teacher from The Masters School. They attend one semester classes related to knowledge about New York City.

The program includes a segment concerning the Polish ethnic group living in New York.

At the Institute the young people learned about history of Polish immigrants in America and especially in New York and about the Institute's activities. The history lesson was led by Dr. Iwona Korga.

Students from Texas, Boston and New York asked good questions and showed great interest in Polish matters.

Contests

The close-down ceremony of the interschool history contest "Polish poets about homeland" organized by the Polish Supplementary Schools Council of America in Clark, NJ, took place on May 9, 2009.

The Institute, which is sponsoring awards for students, was represented by Dr. Iwona Korga. The prizes are being funded by the Institute from grants received from the Polish Senate through the Association "Semper Polonia".

LISTA CZŁONKÓW INSTYTUTU

HONOROWI CZŁONKOWIE INSTYTUTU

Zbigniew Brzezinski, DC

Henryk Bulhak, Poland

Norman Davies, UK

Jadwiga Jaraczewska, Poland

Barbara A. Mikulski, DC

Wiesław Ochman, Poland

Jan Olszewski, Poland

Barbara Piasecka Johnson, NJ

Sławomir Radon, Poland

Frank Spula, IL

Zbigniew Wojcik, Poland

LEGION HONOROWY

Andrew J. Beck, CT

Piotr Chomczynski, OH

Danuta i Andrzej Cisek, Poland

Stanisław A. Milewski, CT

Edward Pinkowski, FL

Zdzisław J. Starostecki, FL

Leszek J. Wolfram, CA

CZŁONKOWIE DOŻYWOTNI

Chester Baldowski, CT

Jan T. Bisiński, CA

Eugene Bąk, OH

Adam Bąk, NY

Christopher and Ewa Boreyko, CT

Hank Brown, DC

John Conrad, FL

Mieczysław M. Dutkowski, CA

Romuald Dymski, NY

Andrew Forest, FL

Aleksander Frejszmidt, Ontario

Jacek Gałązka, CT

Adam M. Golas, CT

Stanisław W. Grebski, NY

Franciszek S. Herzog, CT

Andrzej Jasiński, NJ

Kathy Jędrzejewicz, TX

Magda Kapuscinska, NY

Alojzy Kondracki, FL

Wanda Kulpińska-Dezwoł

Henryk Kudliński

Bolesław Łaszewski, NY

Caroline E.F. Matecki, NY

Frank Milewski, NY

London Morawski, MI

William J. Nareski, CT

Tadeusz A. Pawłowicz, FL

Halina Pawłowicz, FL

Michał A. Peszke, RI

Anton Pliska, IL

Janusz Pogorzelski, NJ

Michał Polewko, CA

Polish Youth Association of New York, NY

Irene S. Prime, NY

Maria & Steve Rasiej, NJ

Izabela Roman, IL

Andrzej T. Romer, Belgium

John F. Skibiski, MA

Henryk Sokolowski, Ontario

Malina Stadnik, NY

Zygmunt Staszewski, NY

Andrzej Szczotka, MI
Eugene J. Trela, OH

Zofia Werchun, IL

CZŁONKOWIE WSPIERAJĄCY

Eduvigia Ancaya, FL
Ewa & Stanisław Babiarez, NY
Anthony J. Bajdek, MA
Malgorzata Berger, CT
George S. Bobinski, NY
Stanislaw R. Burzynski, TX
Pawel Chadzynscy, MA
Pawel Chadzynski, MA
Wladyslaw W. Chciuk, CA
Stanislawa Chowaniec, NY
Anton Chroscielewski, NY
Anna Cienciala, KS
Anna Czekaj-Farber, CT
John D. Czop, NJ
Kazimierz Dadak, VA
Zbigniew Darzynkiewicz, NY
John D. Dingell III, MI
L. B. Domanski, ID
Edward Drozd, NJ
Lawrence M. Du Buske, M.D., MA
Zbigniew Dybczak, AL
Mark Emisarski, CT
Wanda Eysymontt, NY
Richard S. Fitol, CT
Danuta & Stanley Futyna, PA
Michal Gałazka, ME
Frances Gates, NY
Rafal Gawłowski, NY
Caesar Gaza, NJ
Jason Glazer, NY
Christine M. Golaszewski, FL
Joseph E. Gore, NJ
Richard Gradkowski, NY
Tomek Grajewski, CT
Andrzej Grzegorzewski, NY
Ronald J. Hagadus, NY
Bronisław Idasiak, NJ

Tomasz Jaworski, MD
Eva Cristina Jędruch, NJ
Zbigniew Kantorosinski, DC
Christopher Kasperek, CA
Norman & Hanna Kelker, NY
Walter Kenworthy, NY
Barbara Kepka, NJ
Joseph E. Kleszczynski, CT
Edward U. Kmiec, NY
Pawel Kohutnicki MD, NY
Andrzej Korbonski, CA
Barbara Krzywicki-Herbert, CT
Marian Krzyzowski, MI
Alan Kubarek, PA
Edward Kuczynski, MI
Piotr Kumelowski, NY
Jan Kurdwanowski, NY
Alexander Lapinski, ESQ, NY
Cezariusz Lesisz, NY
Raymond J. Lesniak, NJ
Juliusz Lukasiewicz, Ont
Romuald Łanczkowski, Poland
Paul Magda, NY
Monika Malesinska, MD, NY
Janina E. Matthews, OH
Krzysztof Matyjaszewski, PA
John Micgiel, CT
Ann T. Mikoll, NY
Jacek Milbrandt, PA
Christine Nagorski, MY
Bozena Nowicka McLees, IL
Jan & Stanisława Olender, IL
Richard Organisciak, NY
Walter Orłowski, NY
Rita A. Orzel, PA
Our Lady Queen of Poland Parish,
MD

Louise Pacholik, WI
Michael Pająk, NY
Karol Pilarczyk, NY
Krystyna Piórkowska, NY
Polish Supplementary School
Council, NY
Robert M. Ponichtera, VA
Jerzy Prus, NJ
Mirek Rosol, NJ
Krzysztof Rostek, NY
Krystyna Rudczyński, FL
Stanisław Ryś, NY
Barbara W. Rządca, MI
Joanna M. Sawruk, NY
Frank J. Serfas, Sask
Stanisław Skorwaczewski, MN
Stanisław Sliwowski, NJ
Małgorzata and Witold Sławiński,
Poland
Felix Smigiel, IN

Władysław Socha, NY
Stowarzyszenie Polskich Kom-
batantów, NY
Witold S. Sulimirski, NY
Theodore M. Sysol, NY
Peter Święcicki
Richard Z. Tołściak, Poland
Witold Waberski, CT
Edward Walsh, CT
Jadwiga Waszczyk, NY
Czesław Weiss, NY
Szczepan Wesoły, 00186
Józef Wierzchak, NJ
Wanda Wolińska, NY
Aldona Wos, M.D., NC
Walter Wroblewski, NY
Walter Zachariasiewicz, MD
Janusz K. Zawodny, WA
Marek Zieliński, NY

CZŁONKOWIE ZWYCZAJNI

Richard Adamiak, IL
Zbigniew Adamski, MI
Jan Adler, NY
Jan T. Archacki, NY
Barbara i Wojciech Ardelt, NY
William Auden, CT
Frank Austin, NY
Marek Axentowicz, Polska
Halina Babinska, QC
Ada Bajor, MA
Irena Balawajder, NY
Rafał Balcarek, NJ
Zofia Balczevska, NY
Geraldine Balut Coleman, IL
Zdzisław Baran, NJ
Richard Baranski, OFM, MI
Władysław Baranski, Poland
Bogusława Barnesson, WA
John Beatty, NY

Janusz Beer, MD
George Bellak, NY
Paul Best, CT
Leon Bialkowski, AZ
Louis Bielakowski, IL
Henry S. Bieniecki, AZ
Alicja Bienkowska, POLSKA
Zbigniew K. Binienda, AR
Jerome Biranowski, NY
Mieczysław Biskupski, CT
Richard A. Blake, NY
Zdzisław M. Bobrowicz, NJ
Stanley P. Bosse, PA
Wanda Brodzka, NY
John G. Brosky, PA
Andrzej Brzeski, CA
Marta Brzostek, NY
Richard Brzozowski, NY
Beata Buhl-Tatka, NY

Romuald Bulas, NJ
Frank W. Bulsiewicz, NY
Alice-Catherine Carls, TN
Walter Cebulski, IL
John Cetnarowski-Cetner, NY
Richard S. Chabior, MA
Stanislaw Chadzynski, MA
Bogdan Charlam, CT
Peter Chelkowski, NY
E. A. Chmielowski, CPCU, IL
Marek J. Chodakiewicz, DC
Charles Chotkowski, CT
Edward E. Chrobot, IN
Jadwiga Chrusciel, NY
Henry Cierpikowski, CT
Danuta Cimoch, DDS., NY
Andrew Ciszek, FL
Eugene Ciszewski, NY
Emilya Cohen, MA
Marek Cypryk, Poland
Jan Czaplinski, NY
Stanley Czerwinski, NY
John A. Czop, NJ
Frederick & Halina Dammont, NJ
Danuta A. Daniec, TX
Peter Deal, PA
Mirek Denisiewicz, FL
Edward DePersis, PA
Helen S. Devlin, NY
Slawomir Dobrzanski, KS
Ronald Domanski, NY
Edward Domino, MI
Iwona Drag Korga, NY
Richard J. Dreszer, MD
Greg Drozdek, NY
Walter Drzewieniecki, NY
Leo Dulacki, AZ
Jacek Dworzański, MD
George Dybicki, NJ
Edward K. Dzielenki, MA
Stanley Dzierzeski, MA
Zofia E. Dziewanowska, CA

Jerzy Einhorn, PA
Kathryn Erat, MA
Genevieve B. Fellers, OH
Anna & Andrew Findeisen, NJ
Agnieszka Florek, CT
David A. Franczyk, NY
Bogdan Fryszczyn, NJ
Ryszard Gajewski, MD
Boguslaw Gaweda, NY
Mikolaj Gawlik, NY
Gizela Gawronski, ME
Aleksander Gella, NY
Ryszard Gesicki, NY
Czeslaw Gieniewski, NJ
Ewa Gierat, CT
Stefan Ginilewicz, CA
Zofia Głodowska, NY
Wojciech Głodowski, NY
John J. Gmerek, NY
Janina Golab, IL
Janusz Gorzynski, NY
Ewa & Mirosław Górny, NY
Danuta Grochowska, NY
Chet Grycz, CA
Edward S. Gryczyński, VA
Edmund Hajduk, NY
Halina Dorota Halicka, NY
Diane Haussermann, NY
Andrzej Hempel, PA
Alexander Henderson, NJ
B. Chester Hryniewicz, FL
Jerzy Z. Hubert, FL
Richard Hunter, Jr., NJ
Anthony D. Iwuc, RI
Stawomira Jachim, NY
Marianna W. Jachimczyk, NY
Anna Jachniewicz, NY
Janusz Jachowicz, CT
Edward A. Jajko, CA
Walter Jajko, USAF, VA
Sophie T. Janczur, CA
Gerald Janusz, PA

Anna D. Jaroszyńska-Kirchmann, CT
Thaddeus Jaszowski, NJ
Władysława Jaworowska, NY
Eleonora Jędrysek, WI
Stanisław Jonas, NY
Grażyna Jonkajtys-Luba, Poland
Daniel E. Josephs, IL
Aleksandra Jurewicz, PA
John Kaczmarek, NJ
Gregory Kaczorowski, NJ
Tomasz Kalata, NY
Eugene Kaleniak, NY
Grazyna Kamińska-McNamara, NJ
Eugene J. Karol, RI
Hugon Karwowski, NC
Stephen J. Kasprzak, NY
Janina Katelbach, NY
Henry J. Kazmierczak, IL
Henry Kazmierczak, IL
Maciej Kazubowski, NY
Henry Kedron, NJ
Janina Kedron, NY
Ludomir Kitajewski, CA
Henryk Kitaszewski, Australia
Barbara Klimek, NY
Maria Klonowicz-Wisniewska, NY
Zbigniew K. Kobus, IL
Barbara Kochaniak, PA
George Kolasa, NY
Henryka Komańska, NY
Paul E. Konopka, DC
Zofia Koper, NY
Alexander R. Koproski, CT
Irene M. Korsak, MD
Rudolf Kosiba, OR
Wallace J. Kosiński, OH
Margaret Kostrzewski, PA
Stefan Kowalik, IL
Artur Kowalski, NJ
Stanley Kozaczka, NY
Katherine Kozicki, MA

Joanna E. Kranc, NY
Władysław Krasowski, NY
Henry Krawczyk, NY
Jan F. Krawiec, IL
Anthony Krzystofik, MA
Paul Krzywicki, PA
Jerzy R. Krzyżanowski, OH
Jadwiga Krzyżanowska, MA
Janusz Krzyżanowski, NY
Jerzy Księżniak, NJ
Max A. Kubicki, NY
Janusz Kucharski, NY
John Kulczycki, IL
Julian E. Kulski, D.C.
T W Kurczynski, OH
Christine B. Kuskowski, NY
Walter Kuskowski, NY
Edward Kwiatkowski, FL
Teofil Lachowicz, NY
Henry J. Lang, NY
Krzysztof Langowski, NY
Paweł Latos, PA
Witold Lawrynowicz, NY
Grazyna Lech, NY
John S. Lenkiewicz, MA
George Leoniak, NJ
Helen Lesnik-Mistak, NY 111373
Joanna Leszczynska, NJ
Janusz Lipski, NY
Alexandra G. Lloyd, NJ
Camilla Los, MA
Cecylia Lozinska Grzywacz, NY
Edmund Lubniewski, NY
Albert Luczak, NY
Richard Lukas, FL
Anna Maciejewska Dyba, NY
Jerzy J. Maciuszko, OH
John A. Mack, MI
Karen M. Majewski, MI
Canon Majka, VA
Sławomir Malendowicz, NY
Dariusz Marzec, NY

Henry & Susan Matala, NY
Elzbieta Matynia-Adams, NY
Raymond R. Mayer, IL
Lukasz Mellerowicz, NY
Edward J. Meros, MD
Kendall Merriam, ME
Mark Michalski, VA
Mark A. Milewski, CT
William J. Miller, PA
Kajetan Morawski, FL
George L. Morgan, CA
Claudia Mulas, NY
Zbigniew Muszynski, MA
Andrzej Myc, MI
Jan J. Mysliwiec, NJ
Anna Nabelek, TN
Conrad A. Namiesniowski, Ont
George Narbut, CA
Richard Narog, NY
Jan Natkaniec, NY
Stanisława Natkaniec, NY
Karol Nawarynski, NJ
Walter Niebrzydowski, NY
Jan Niebrzydowski, CT
Tadeusz R. Nieduzak, NJ
Paul Novak, MA
Chester M. Nowak, MA
Aleksandra Nowakowska, CT
Ryszard Oblak, SC
Tadeusz Oblak, Poland
Bernadette O'Keefe, NY
Henryk Olbrycht, NY
Christopher Olechowski, NY
Karol Olejnik, Poland
Peter E. Ollen, NY
Elzbieta Olszewski, NY
Barbara Omeluk, Poland
Ryszard Ostrzycki, NY
Pawel Pachacz, NY
Stefan Pagowski, Ontario
Edward Palen, NY
Henry Paluszek, NY

Stanley Palys, MA
Helen Pasciak, NY
Kitty Passett, CA
Cecilia D. Patalita, NY
Krystyna Pawłowicz, FL
Neal Pease, WI
Genia Peterson, NJ
Agnieszka Petka, NY
Zbysław J. Petryka, CA
Malgorzata Pfabe, MA
Danuta Piątkowska, NY
Wiesława Piątkowska-Stepaniak,
Poland
Edward Pieniak, NY
Rick E. Pierchalski, PA
Jadwiga Pietraszewska, NY
Roma Pilarczyk, NY
Roza Piłsudska-Ekimov, TX
Thaddeus Piotrowski, NH
Jozef Piotrowski, NJ
Bernard Pitsvada, VA
Joanna Ploski, FL
Beata Pociask, NY
Marian Poczobutt, NY
Polish American Library, OH
Matthew Pomykala, CT
Thomas Prokopowicz, MA
Magda Prus, TX
Marian E. Prusek, IL
Wanda Pryba von Kashub, NY
Tadeusz Przedpelski, CT
Janusz s. Przemieniecki, FL
James S. Pula, IN
Anna Pyz, NY
Sophie B. Quay, FL
Gilbert Rappaport, TX
Iwona Riess, NY
Andrzej Riess, NY
Chester Rog, MN
Antoni Rogoziński, WI
Janusz Romanski, PA
Jaroslaw Rottermund, FI

Edward L. Rowny, DC
Marek Rudzki, NY
Adam V. Rudzki, NJ
Agnieszka Rybak, NY
Anatol Rychalski, IL
Michał Rzepecki, Poland
John Saletnik, MA
Joanna S. Sawicka, MA
Matthew R. Schwonek, AC
Paul Seiden, CA
Elzbieta Sepich, AZ
Aleksandra Sidorenko
Maciej M. Siekierski, CA
Piotr Sierant, CT
Henry Silka, CA
Isabela Siuta, NY
Piotr Skarbowicz, CA
Eva N. Skibicki, FL
Jan Skotnicki, CA
Janusz Skowron, NY
Zofia Slabyk, NY
Anna Sliz, Poland
Patricia A. Socha, MA
Władysław Sosulski, NJ
Raymond Sowinski, NY
Space/Hearth Science Technologies, DE
K. Edmund Spak, TX
Jadwiga Spoagis, NY
St. Stanislaus Bishop & Martyr Church, NY
Andrzej Stachowiak, CT
Philip Stanson, PA
Monika Staron, NY
Matthew Stefanski, NJ
Ben S. Stefanski II, OH
Claire Stelter, TX
Lucas Stobierski, NY
Walter Stojanowski, NY
Edward Stork, FL
Carl S. Stoy, MA
Irena Suchecki-Szewiola, CA

Marek Suchocki, NY
Carol Suplicki, AZ
Danuta Swiecicka - Lloyd, PA
Maria Swiecicka - Ziemanek, PA
Radosław Swies, 45-086
Robert Synakowski, NY
Zofia Sywak, FL
John Szalyga, NY
Jerzy Szczepieniec, CT
Alina S. Szczesniak, NY
Włodzimierz Szer, CA
Anna Szpindor, MD, IL
Tadeusz Szprengiel, NY
Stanisław H. Szuttenbach, NY
Barbara Szydłowski, NY
Leonard Szymanski, OH
Andrew S. Szyposzynski, USAR, Ret., NJ
Stanisław Świdorski, NY
Jerzy Świerbutowicz, NY
Jan M. Świąćicki, CT
Zbigniew Tazbir, NH
Nina Thiessen, NY
Jerzy P. Tumaniszwili, OR
Ann S. Turalski, NJ
Wiesław Turlejski, ON
Bożena Urbanowicz Gilbride, NY
Andrzej Vorbrodt, NY
Wojciech Walczak, NJ
Piotr Wandycz, CT
Richard Watt, FL
Wallace West, FL
Albert Wetherell, NY
Timothy Whalen, MI
Barbara Wierzbiańska, NY
S. Wierzbicki, NJ
Alicja Winnicki, NY
Christopher Winnicki, NY
Ryszard Winter, NY
Andrew Wise, NY
John Wisniewski, CT
Gabriela Wis-Surel, CT

Edward Witanowski, NY
John F. Witkowski, NY
Stanley Włodarczyk, CT
John Włodkowski, ME
Bronisław Wojtun, TN
Mark Wolfram, WA
Irena Wolicka, NY
Monika Wsolek, NY
Thaddeus Wyka, ON
Kazmier Wysocki, NJ
Stan Wyspianski, OH
John Yanta, TX
Monika Yaworski, NY

Patrick Young, TX
John H. Zadarnowski, MO
Alicja Zadrożna-Fiszman, MA
Edward Zadworny, CT
Elżbieta Zamkotowicz, NY
Joanna Zielinska, NY
Wallace Zielinski, PA
Stanley J. Ziemianski, OH
Andrzej Ziobroń, Poland
Helena Zolkowski, IL
Angela Zubrzycki, NY
Jan Zurakowski, Ont

CZŁONKOWIE INSTYTUCJE

Inter Connection Electric Inc., NY
Piotr Koziej, NY
Classic Travel, NJ
Marie Skłodowska Curie Professional Women's Assoc, NY
Polamer Inc., NY
Ania M. Rekas/AMR Mech. Design Inc., CT
E. Zych Zych Construction Services Corp., NY

CZŁONKOWIE ORGANIZACJE NIEDOCHODOWE

PAVA Post 74, OH
Stanford University, CA
Karol Pilarczyk Foundation Inc., MA
Kosciuszko Foundation, NY
Orchard Lake Schools, MI
Pulaski Association, NY
S.W.A.P. - Placówka Nr 111, CT
SPK Placówka Nr 39

SPONSORZY

**CLASSIC
TRAVEL, INC.**
Inc. in 1984.
www.classic-travel.com 1-973-473-3845
TRAVEL WITH CLASS,,, TRAVEL WITH US...

A NON-FOR-PROFIT EDUCATIONAL INSTITUTION
(CONTRIBUTIONS ARE DEDUCTIBLE FOR INCOME TAX PURPOSES – 501©(3))

---

180 SECOND AVENUE, NEW YORK, NY 10003
tel. 212-505-9077, fax 212-505-9052, e-mail info@pilsudski.org
WWW.PILSUDSKI.ORG